

Kilpailujärjestämisen koulutus 12.12. klo 17-20

OHJELMA

- Avaus
- Muutokset vuodelle 2026:
  - Kilpailujen luokittelu ja palvelutasot
  - Kilpailumaksujen automatisointi ja portaat
  - Lasten ratojen valvonnan muutokset
  - Lajisääntömuutokset
- Leimausjärjestelmät

Tauko ~ 5 min

- Kilpailujärjestämisen kokonaisuus ja ohjeet
- IRMA-Rastilippu, järjestäjän toiminnot
- Kartta ja radat
- Valvonta
- Kysymykset ja yhteenveto

Muutokset vuodelle 2026

1. Kilpailujen luokittelu ja palvelutasot

	ARVOKILPAILUT SM, Viestiliiga, Finnish Spring, Fin5, KRV (SSL valitsee tai vahvistaa järjestäjät)	KANSALLISET KILPAILUT (SSL ja alue vahvistaa)	ALUEELLISET KILPAILUT AVOIMET KILPAILUT, LÄHIKILPAILUT (SSL ja alue vahvistaa)
Osallistumismaksu	<p>SSL päättää kilpailukohtaisesti SM-kilpailujen maksut.</p> <p>SSL ja Viestiliigan johtoryhmä määrittää VL-osakilpailujen maksut.</p> <p>Muissa arvokilpailuissa SSL määrittää yhdessä järjestäjän kanssa.</p>	<p>Aikuiset 18 – 25e*</p> <p>Nuoret (15-20-v.) 12 – 20e</p> <p>Lapset 10 – 12e</p> <p>Avoimet sarjat 12 – 20e</p> <p>* E-sarjat + max 5e</p>	<p><i>Rankikilpailut:</i></p> <p>Aikuiset 18 – 22e</p> <p>Nuoret (15-20-v.) 12 – 18e</p> <p>Lapset 10 – 12e</p> <p>Avoimet sarjat 10 -15e</p> <p><i>Muut:</i></p> <p>Aikuiset 10 – 18e</p> <p>Lapset ja nuoret 5 -12e</p> <p>Avoimet sarjat 8 - 12e</p>
Liiton osuus %	Kilpailijamaksuportaat	Kilpailijamaksuportaat	Kilpailijamaksuportaat
Kilpailumatkat	Lajisääntöjen mukaiset	Lajisääntöjen mukaiset	Lajisääntöjen mukaiset tai järjestäjän määrittelemät lajisääntöjä soveltaen
Sarjat	SSL:n määrittelemät lajisääntöjen mukaiset. Järjestelysopimukseen kirjatut.	Lajisääntöjen mukaiset (H/D 10-95), mahdolliset alasarjat järjestäjän päätöksellä. Avoimet sarjat 2-4 kpl (värit).	Lajisääntöjen mukaiset tai järjestäjän määrittelemät.
Palvelutaso	1	2	3
Lisenssi	kyllä	kyllä	kyllä (rankikilpailu), vapaaehtoinen (muut)

Palvelut eri kilpailutasoilla

Seuraavat vaatimukset koskevat arvokilpailuja (taso 1), kansallisia kilpailuja (taso 2) ja alue- ja lähikilpailuja (taso 3):

	Arvokilpailut	Kansalliset kilpailut	Aluekilpailut ja avoimet	
Palvelu	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Kommentti
WC	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	<i>Taso 1 ja 2 riittävä määrä kilpailukeskuksessa, tarvittaessa lähdössä.</i>
Pukeutumissuoja	Pakollinen	Pakollinen	Suosittelava	<i>Näkösuoja riittävä, ei katetun tilan pakkoa.</i>
Pesupaikka	Pakollinen	Suosittelava	Vapaaehtoinen	<i>Taso 1 kilpailukeskuksessa tai läheisyydessä ja ilmainen, Taso 2 osoitettu peseytymismahdollisuus tai uimaranta.</i>
Livetulokset	Pakollinen	Suosittelava	Vapaaehtoinen	
GPS- ja reittisovellukset	Pakollinen	Suosittelava	Suosittelava	<i>Taso 1 GPS-seuranta pakollinen pääsarjoissa.</i>
Palkinnot ja palkintojenjako	Pakollinen	Suosittelava	Vapaaehtoinen	<i>Taso 2 nuorten sarjoissa palkintojenjako pakollinen, muissa suosittelava.</i>
Kisaravintola / -kahvio	Pakollinen	Suosittelava	Vapaaehtoinen	<i>Taso 1 edellyttää ruokailumahdollisuuden järjestämistä (lounas, streetfood).</i>
Urheilutarvikemyynti	Pakollinen	Vapaaehtoinen	Vapaaehtoinen	
Juomatarjoilu maalissa	Pakollinen	Vapaaehtoinen	Vapaaehtoinen	<i>E erityisen tärkeä kuumalla säällä.</i>
Ensiapu	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	<i>Lajisääntöjen mukaisesti.</i>
Ilmoitustaulu kilpailukeskuksessa	Pakollinen	Suosittelava	Vapaaehtoinen	<i>Virallisten ohjeiden ja dokumenttien paikka, jos tekniikka pettää.</i>
Bussipysäköinti ja jättömahdollisuus lähellä kilpailukeskusta	Suosittelava	Vapaaehtoinen	Vapaaehtoinen	
Muksula	Suosittelava	Suosittelava	Vapaaehtoinen	<i>Voi olla maksullinen ja vaatia ennakoilmoittautumisen.</i>

Muutokset vuodelle 2026

2. Kilpailumaksujen automatisointi ja maksuportaat

Kilpailumaksut ja käytännöt IRMAssa tällä hetkellä

- Kilpailumaksuprosentteja **0, 10, 15, 18, 23**
- Käyttäjä maksaa osallistumismaksun ilmoittautumishetkellä tai siirtää seuralle maksettavaksi. Raha menee Paytrailin maksupalvelun kautta Suunnistusliitolle.
- Viimeisen portaan päätyttyä (tai portaittain) liiton toimistopäällikkö tilittää koko summa tilitetään seuralle.
- Kilpailun jälkeen seuralta laskutetaan liiton osuus sen perusteella, kuinka monta osallistujaa tapahtumassa oli.

Haasteet

- Käytäntö edellyttää merkittävästi manuaalista työtä, kun nykypäivänä kaikki on automatisoitavissa. Maksut kaksi kertaa per tapahtuma, osallistujamäärän laskeminen, isoissa tapahtumissa maksut portaittain. Sitoo myös henkilökuntaa ympärivuotisesti (esim. lomakaudet).
- **Seura saa maksut viiveellä.**
- Portaittain nousevat maksut ja prosentit aiheuttavat sen, että ”**murroskohdat**” ovat ikäviä järjestäjille. Seuraavan portaan uusi suunnistaja ”todella kallis” seuralle.
- Kohdellaanko kaikkia tapahtumia tasa-arvoisesti? **Ei!** Esimerkiksi tällä hetkellä avoimissa kilpailuissa osa kilpailumaksujen piirissä, osa ei.

Maksuliikenteen automatisointi & yksinkertaistaminen

- Paytrail shop-in-shop käyttöön
- Jokainen kilpailuilmottautuminen, kilpailijan itsensä maksama tai seuran maksama, jakautuu automaattisesti reaaliajassa kahteen osaan: tapahtumanjärjestäjälle sekä liitolle. Seura saa suoraan osuutensa jokaisesta maksusuoritteesta.
- Käytössä on 100 kilpailijan välein muuttuva kilpailumaksuprosentti.
- Kaikki laskuliikenne ja manuaalinen työ liiton ja järjestäjän välillä poistuu, myös kategorioiden väliset hyppäykset ylöspäin poistuvat.

Lisäksi

- **Kaikki** IRMAssa olevat kilpailutapahtumat tulevat yleisen maksuprosentin piiriin.
- Kilpailukohtaiset 50 €, 100 € ja 200 € IRMAN kilpailulupamaksut poistetaan järjestäjiltä.
- Mahdollistaa aiempaa joustavammin **IRMAN käytön kilpailuilmottautumisen alustana ja aivan pienimpien tapahtumien kannattavuus hieman nousee** (esim. pienimmät am-kisat).
- Yhtenäistää avointen kilpailujen kohtelun keskenään samanlaiseksi.

Uusi malli 1.1.2026 alkaen

- Käyttäjä maksaa osallistumismaksun ilmoittautumishetkellä tai siirtää seuralle maksettavaksi. Raha siirtyy maksettaessa suoraan Paytrailin maksupalvelun kautta järjestäjälle (shop in shop). Järjestäjä on SSL:n alakauppias, jolloin maksusta vähennetään suoraan SSL:lle menevä osuus ja maksutapakulu.
- Edelleen on käytössä osallistujamäärään perustuva portaikko, jolla komissio määräytyy, malli seuraavalla dialla.
- HUOM:
  - ✓ Mallia hyödynnetään myös avoimiin kilpailuihin sekä AM-kisoihin. Eli kaikilla kilpailutapahtumilla Rastilipussa (Irmassa) sama kohtelu ja käytäntö.
  - ✓ Kilpailuiden IRMA-kilpailulupamaksu poistuu.
  - ✓ Kilpailujen yhteydessä järjestettävät kuntosuunnistukset laskutetaan erikseen.

Maksuportaat ja
-kertymästä:

Kilpailun osallistujamäärä	Liiton osuus (%) kilpailun osallistujamäärän kasvaessa	Liiton keskimääräinen osuus (%) osallistujamäärän kasvaessa. Järjestelmä huomioi aina edellisen maksuportaan kertymän ja käytetyn prosentin	
0-50	0	0,0	
51-100	8	4,0	100
101-200	16	9,0	200
201-300	17	12,3	300
301-400	18	13,8	400
401-500	19	14,8	500
501-600	20	15,7	600
601-700	21	16,4	700
701-800	22	17,1	800
801-900	23	17,8	900
901-1100	24	18,9	1100
1101-1300	25	19,8	1300
1300-	26	21,4*	

* 21,4 oli vuoden 2025 kilpailumaksujen %.

2025 maksut
nykyisellä ja
uudella
laskutavalla:

Kilpailun osallistujamäärä	%	Liiton osuus (%) kilpailun osallistujamäärän		Kilpailujen määrä	Osallistujia	vanha SSL osuus €*	uusi SSL osuus €
		kasvaessa					
0-50	0	0,0		35	969	2 625 €	0 €
51-100	8	4,0		19	1535	1 425 €	2 008 €
101-200	16	9,0		70	9 885	22 990 €	15 966 €
201-300	17	12,3		23	5 624	15 492 €	16 980 €
301-400	18	13,8		23	7 836	24 080 €	20 492 €
401-500	19	14,8		13	5 872	19 948 €	18 720 €
501-600	20	15,7		5	2 731	8 654 €	8 647 €
601-700	21	16,4		3	1 953	6 888 €	7 298 €
701-800	22	17,1		2	1 403	4 871 €	4 492 €
801-900	23	17,8		1	877	2 624 €	2 518 €
901-1100	24	18,9		3	3 010	13 455 €	13 898 €
1101-1300	25	19,8		2	2 503	12 125 €	13 203 €
1300-	26	21,4		17	29 284	168 378 €	177 813 €
				216	73482	303 556 €	302 034 €

* Sisältää Irma -kilpailulupamaksun

Huomioitavaa käyttöönotossa

- Seuran solmittava Paytrailin alakauppiassopimus SSL:n kanssa
=> [Suunnistusliiton lomake](#)
- Sopimuksen allekirjoituksen käytännön ohjeet Paytrailin viestissä.
- Lisättävä Kauppias-ID seuran tietoihin IRMA-Rastilipussa
=> Sama sopimus ja alakauppiastili toimii myös kuntotapahtumien maksuissa (ilmoittautuminen ja omatoimirastit)

Miten seura pääsee sopimuksen piiriin?

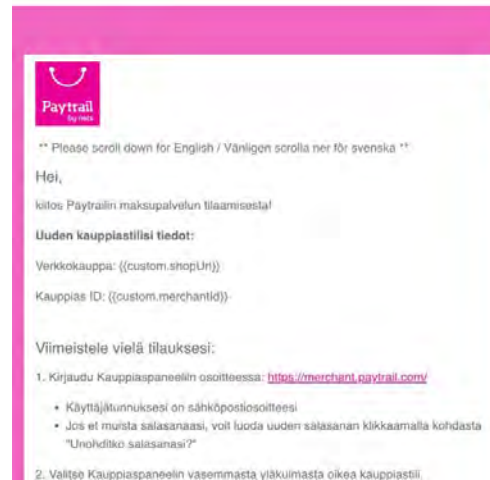
1. Suunnistusliitto voi luoda teille Paytrail tunnuksen, joka liitetään automaattisesti Suunnistusliiton tarjoaman sopimuksen piiriin.
2. Paytrail toimittaa teille kutsun kauppiaspaneeliin sähköpostilla.
3. Täydentäkää seuran kauppiaspaneelissa ja allekirjoittakaa sopimus Paytrailin kanssa.

Tarvittaessa apua saa Suunnistusliitolta tai Paytraililta.

Palvelun käyttöönotto

1) Suunnistusliitto luo teille tunnuksen & Saatte kutsun Kauppiaspaneeliin

2) Ota käyttöön 2FA (Two factor authentication)

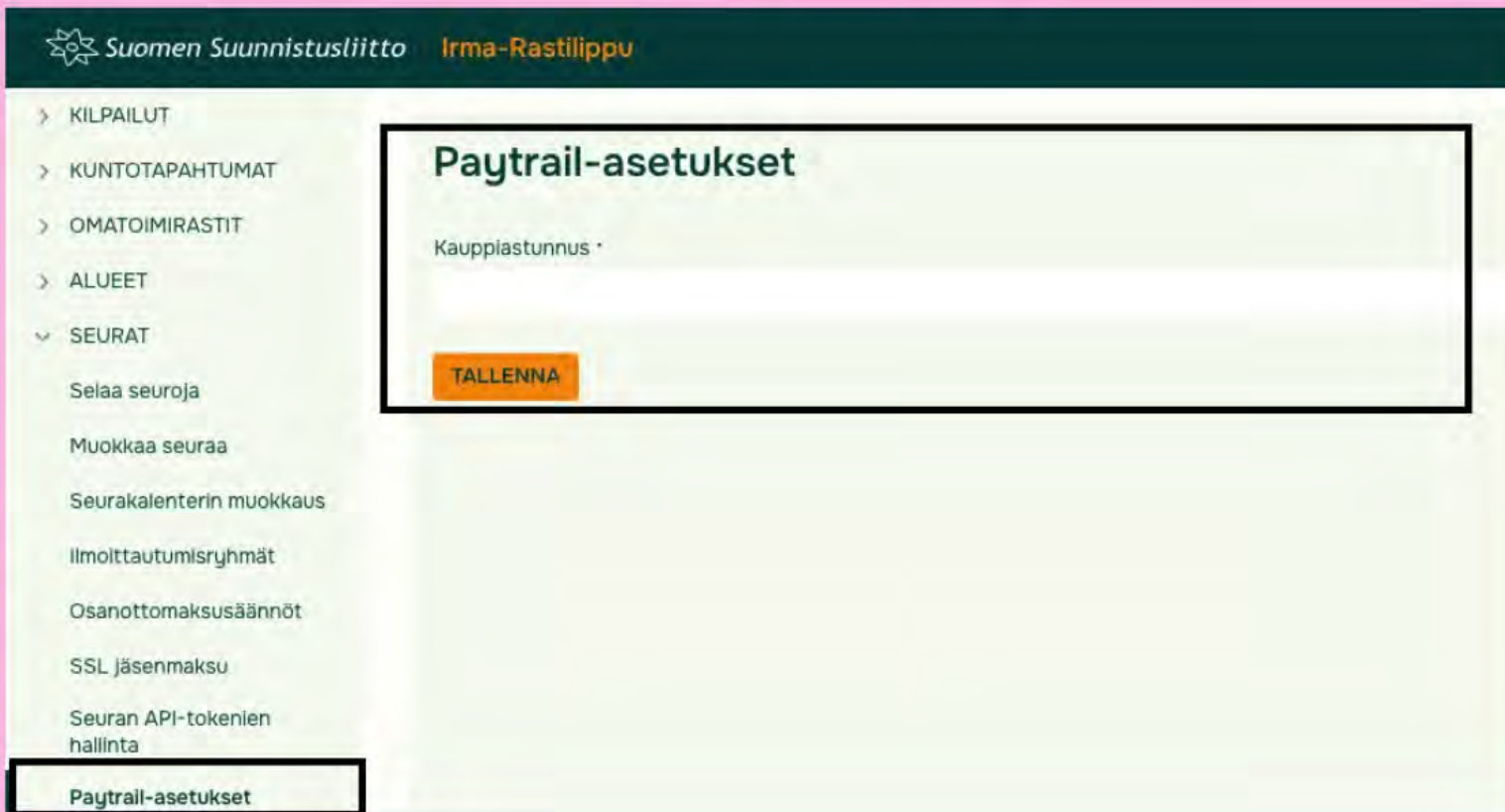
Paytrail tukipalvelu Verkkokauppiat Tilin käyttö ja turvallisuus

Kauppiaspaneeliin kirjautuminen: Kaksivaiheisen tunnistautumisen (2FA) aktivoiminen

11. huhtikuuta 2025 klo 13:36

5) Kun sopimus on aktiivinen saatte kauppias ID:n, joilla palvelu aktivoidaan käyttöön IRMA:ssa

Seura lisää Paytrail kauppiastunnuksen Paytrail asetuksissa (Seurat > Paytrail asetukset)

The screenshot shows the web interface for Suomen Suunnistusliitto Irma-Rastilippu. The top navigation bar is dark green with the logo and text "Suomen Suunnistusliitto Irma-Rastilippu". A left sidebar menu lists various sections: KILPAILUT, KUNTOTAPAHTUMAT, OMATOIMIRASTIT, ALUEET, SEURAT (expanded), Selaa seuroja, Muokkaa seuraa, Seurakalenterin muokkaus, Ilmoittautumisryhmät, Osanottomaksusäännöt, SSL jäsenmaksu, Seuran API-tokenien hallinta, and Paytrail-asetukset (highlighted with a black box). The main content area is titled "Paytrail-asetukset" and contains a form with a label "Kauppiastunnus" and an orange "TALLENNA" button.

Palvelun hinnoittelu seuralle

Paytrail hinnasto:

Palvelun kuukausimaksu

- Palvelun kuukausimaksu 5€ + ALV

Maksutapahtumien hinnoittelu

- Verkkopankkimaksut 0,40€ + 0,00%
- Visa, Mastercard 0,35€ + 1,65%
- Mobiilimaksut* 0,35€ + 1,65%
- Lasku- ja osamaksut** 0,35€ + 1,65%

*MobilePay, Apple Pay, Google Pay, Siirto

** Walley, OP-Lasku, OP-Tililuotto

Kun osallistumismaksu on siirretty seuralle maksettavaksi, maksutapahtumasta menee vain yksi palvelumaksu.

Järjestäjä voi määrittää Paytrailin asetuksissa tilitysvälin, jolloin pankin (tilin) tapahtumakuluja menee toteutuneiden tilitysten mukaan.

Mitä jos seuramme järjestää tapahtumia epäsäännöllisesti?

Paytrail palvelu on mahdollista pistää tauolle. Tällöin myöskään kuukausimaksuja ei tarvitse maksaa 💡.

- Seuroille **infotilaisuus 21.1.2026**, miten Paytrailin shop-in-shop otetaan käyttöön
- Alkuvaiheessa liiton suuntaan voi tulla kysymyksiä, ja sitä varten varataan aikaa käyttötuelle
- Seurojen muistuttaminen maksamattomista maksuista SSL:n taholta, mahdollinen automaattiviesti IRMA-Rastilipusta => selvitetään Integrifyn kanssa.

Plussat kertauksena

- Seura saa rahat nopeammin
- Maksuportaiden väliset hyppäykset poistuvat
- Kaikkia tapahtumia kohdellaan saman arvoisesti
- Manuaalinen työ vähenee huomattavasti
- IRMA-Rastilippua voidaan käyttää joustavammin kisamaksujen hallinnoimiseen

Muutokset vuodelle 2026

3. Lasten ratojen valvonta

Lasten ratojen valvonnan uusi toimintamalli

Lasten kilparatojen valvonta muuttuu vuonna 2026 |

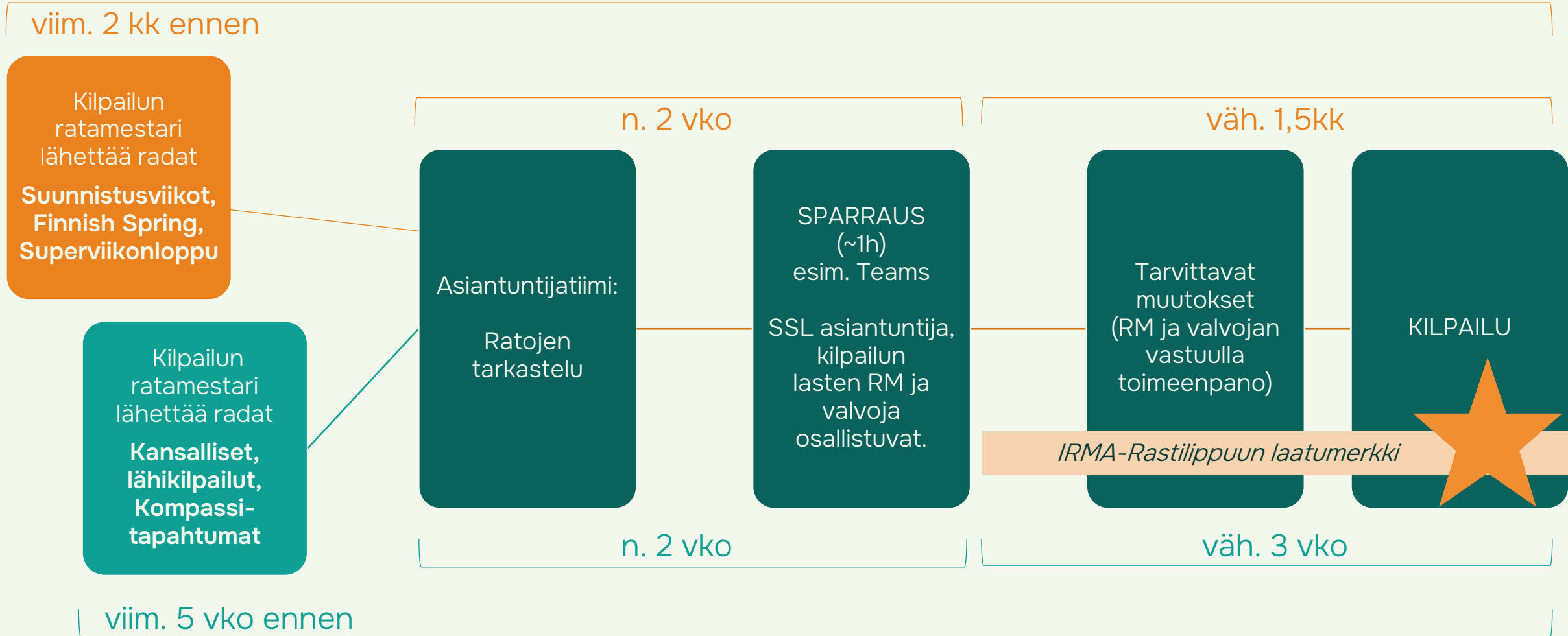
- Vuonna 2026 pilotoidaan mallia, missä kaikkien kilpailuiden alle 14-vuotiaiden lasten radat tulee toimittaa valtakunnallisesti toimivalle lasten ratojen asiantuntijaryhmälle.
- Valvonnan kehittämisen päämääränä on päästä ajoissa varmistamaan lasten kilparatojen ikäluokittaisen taitotasojen ja sekä liiton ohjeistusten toteutuminen, jotta kilpailutapahtumiin osallistumisen tuottaisi positiivisen ja innostavan kokemuksen mahdollisimman monelle.
- Uudistuksen myötä pyritään siihen, että seurat lähettävät säännönmukaisesti hyvissä ajoin lasten kilparadat tarkastettavaksi ja sparrattavaksi. Asiantuntijatiimi koostuu sekä SSL:n toimihenkilöistä että eri seurojen vapaaehtoistoimijoista.

Lomake lasten ratojen toimittamiseen

Lasten ratojen asiantuntija katsoo radat näytöltä. Tapahtumalla pitää olla erikseen valvojat, jotka käyvät maastossa.

Aikataulu

Laatumerkintä

VAATIMUKSENA LASTEN RATOJEN VALVONTA & LASTEN RATOJEN LAATIMINEN KOULUTUS

- IRMA-Rastilipun tapahtumakalenteriin lisätään laatumerkki, kun tapahtuman radat ovat käyneet liiton asiantuntijaryhmällä. Laatumerkin toisena ehtona on, että tapahtuman lasten ratamestari on suorittanut lasten ratojen koulutuksen viimeisen 5 vuoden sisällä.
- Vanha käytäntö ainoastaan koulutusperäisestä tähtimerkistä poistuu.
- Kilpailujen johtajia pyydetään ilmoittamaan lasten ratojen ratamestarin kouluttautumisesta sähköpostitse timo.saarinen@suunnistusliitto.fi
- Lasten ja Nuorten ratojen laatimisen koulutusmerkintä kirjataan Suomisporttiin meriittinä.
  - Timo Saarinen tarkistaa merkinnän kirjatessaan koulutusmeriitin siis Suomisportista.

Muutokset vuodelle 2026

4. Lajisääntömuutokset

- SSL:n hallituksen 9.12. hyväksymät ja astuvat voimaan 1.1.2026**

1.249 **Nuorisosopimus** on kahden tai useamman saman alueen (katso 1.214) seuran (katso 1.215) välinen sopimus koskien 20-vuotiaita ja nuorempia. Nuorisosopimus tehdään lajeittain (katso 1.232) ja se on voimassa kerrallaan yhden kilpailukauden (katso 1.231). Maantieteellisesti samalla suunnistusalueella toimiva seura voi tehdä myös FSO:n seuran tai seurojen kanssa nuorisosopimuksen. Liittohallitus päättää tarkemmat ohjeet siitä mitkä seurat voivat solmia nuorisosopimuksen. Nuorisosopimus on voimassa yleisissä kilpailuissa ainoastaan niissä sarjoissa, joiden kaikki osuudet on tarkoitettu 20-vuotiaille tai nuoremmille. **Joukkueen edustusseura on määritettävä viimeistään kilpailun ilmoittautumishetkellä, eikä joukkueen nimeä saa muuttaa ilmoittautumisajan päätyttyä.**

Muutos: Enää joukkueita ei tehdä etukäteen määritellyn seuran (A) nimiin, vaan joukkueen edustusseura voidaan määrittää kilpailukohtaisesti ja seurojen keskenään sopimana. Edelleenkin yhdistelmänimiä ei sallita, ellei kilpailun ohjeissa / säännöissä erikseen näin sallita. Muun muassa SM-viestissä on edelleen joukkueet vain yhden seuran nimissä. Seurojen yhteenlaskettu lisenssien kokonaismäärä on edelleen max 20 kpl , mutta laskennassa huomioidaan vuoden 2025 15-19-vuotiaat suunnistajat (2006-2010 syntyneet).

Rikkomusilmoitus (6.12)

Nykyinen teksti:

6.12 Tukihenkilön ja kilpailijan tekemän rikkomusilmoituksen tulee olla kirjallinen.

Uusi teksti:

6.12 Rikkomusilmoituksen tulee olla kirjallinen **ja sen tulee sisältää ilmoituksen tekijän yhteystiedot lisäselvityspyyntöjä varten.**

Muutos: Nimetön rikkomusilmoitus ei ole mahdollinen jättää.

Järjestämisluvan myöntäminen alueellisissa kilpailuissa (7.33)

Nykyinen teksti:

7.33 Aluekilpailun, alueottelun ja alueen mestaruuskilpailun järjestämisluvan myöntää alue (katso 20).

Uusi teksti:

7.33 Aluekilpailun, alueottelun ja alueen mestaruuskilpailun järjestämisluvan myöntää alue (katso 20). **Liitto vahvistaa järjestämisluvan.**

Muutos: Jatkossa liitto vahvistaa kalenteriin kaikki tapahtumat, myös avoimet ja alueelliset kilpailut

Kansallisten arvokilpailujen määritykset (8.25)

Nykyinen teksti:

8.25 Kansallisia arvokilpailuja ovat liiton määrittämät katsastukset, näyttökilpailut ja Huippuliigan osakilpailut.

Uusi teksti:

8.25 Kansallisia arvokilpailuja ovat liiton määrittämät päätapahtumat, katsastukset, näyttökilpailut ja Viestiliigan osakilpailut.

Muutos: Määritellään liiton päätapahtumat kansallisiksi arvokilpailuiksi. Poistetaan Huippuliiga ja korvataan Viestiliigalla.

Valiosarjojen järjestäminen (9.22)

9.22 Sarjoissa H21, H20, H18, D21, D20 ja D18 voidaan järjestämisluvan myöntäjän suostumuksella järjestää valiosarja (katso 10.66), kirjaintunnus E (esimerkki: D20E). Valiosarjaa vaativampia sarjoja ei saa järjestää.

*Muutos: **Poistetaan 16-vuotiaiden eliittisarjat**, kuten naapurimaissakin, jotta hyppäys ja erottelu 14-sarjasta ylöspäin ei ole niin suuri. Muutos ei koske vuoden 2026 rasti- ja suunnistusviikkoja, joiden ilmoittautuminen on jo käynnistynyt vuoden 2025 puolella.*

Kilpailuohjeet (10.9). Ohjeiden sisältö ja julkaisu (10.91)

Nykyinen teksti:

10.9 Kilpailuohjeet

10.91 Kilpailijalle on annettava tai hänen nähtäväkseen kilpailukeskukseen on asetettava kilpailuohjeet, joista ilmenevät:

...

h) käymälät, pukeutumis- ja peseytymispaikat

Uusi teksti:

10.91 Järjestäjän on julkaistava alustavat kilpailuohjeet internetsivuilla viimeistään neljä päivää ennen kilpailua ja sen jälkeen tulevat muutokset tulee merkitä selvästi. Lopulliset kilpailuohjeet on oltava nähtävillä kilpailupäivänä myös kilpailukeskuksessa. Ohjeista ilmenevät:

...

h) kilpailukeskuksen sijainti ja saapumisohje, WC:t, pukeutumis- ja peseytymispaikat

Muutos: Koska nykyään alustavat ohjeet julkaistaan pääosin internetsivuilla jo ennen tapahtumaa, on siitä hyvä tehdä sääntötason käytäntö. Lisäksi kilpailukeskuksen sijainti helpottaa matkustuksen suunnittelussa ja saapumisohjeella ohjataan osallistujat halutusta suunnasta kilpailukeskukseen/pysäköintiin.

Erikoispitkän matkan kilpailun sarjat (11.26)

Nykyinen teksti:

11.26 Erikoispitkän matkan kilpailu voidaan järjestää sarjoissa H16 ja vanhemmat sekä D16 ja vanhemmat. Erikoispitkän matkan kilpailussa radan ohjeaika on enintään kaksinkertainen kohdassa 11.25 mainittuun pitkän matkan kilpailun ohjeaikaan nähden.

Uusi teksti:

11.26 Erikoispitkän matkan kilpailu voidaan järjestää sarjoissa H15 ja vanhemmat sekä D15 ja vanhemmat. Erikoispitkän matkan kilpailussa radan ohjeaika on enintään kaksinkertainen kohdassa 11.25 mainittuun pitkän matkan kilpailun ohjeaikaan nähden.

Muutos: Yhtenäistetään nykyisen SM-kilpailujen sarjajaon mukaiseksi ja alaikäraja on 15 vuotta.

Ratojen pituudet ja ohjeajat (11.2)

UUSI SÄÄNTÖKOHTA:

11.28 Katsastus- ja näyttökilpailuissa sekä valiosarjoissa noudatetaan SM-kilpailun ohjeaikoja katso 19.4.).

Muutos: Em. kilpailut valmistavat usein kv-kilpaluihin, joissa on käytössä SM-kilpailujen mukaiset ohjeajat.

Rastillakäynnin rekisteröinti (11.5)

11.518 Suoritus hylätään, kun kilpailijan kilpailukortti on kadonnut, kun kohdan 11.517 mukaisesti ei voida kiistatta osoittaa kilpailijan käyneen rastilla, kun todetaan kilpailijan käyttäneen jo aiemmin käytettyä tarkistusliuskaa jouduttaessa tarkistamaan leimaus kyseisestä tarkistusliuskasta tai kun elektronisista leimauksista ei löydy rastien käyntijärjestystä rastien numerojärjestyksessä (katso 3.79).

Mikäli kilpailija on suorituksessaan käyttänyt muuta kuin järjestäjälle ilmoitettua elektronista kilpailukorttia, tulee hänen saadakseen hyväksytyt suoritus suorittaa järjestäjälle muutosmaksu, joka on henkilökohtaisessa kilpailussa kaksinkertainen osallistumismaksu ja viestikilpailussa joukkueen osallistumismaksu. Muussa tapauksessa suoritus hylätään.

Suunnistuksessa RR-sarjan ja 10-vuotiaiden sarjassa kilpailijaa ei hylätä puuttuvan tai väärän leimauksen vuoksi, vaan hän saa 10 minuutin lisäajan / virheellinen rasti, samoin hiihto- ja pyöräsuunnistuksen 11-vuotiaiden sarjassa.

Muutos: Nykyisin kilpailukortin tietojen korjaaminen tulospalveluun leimantarkistuksen yhteydessä on helpohko toimi, joten hylkääminen on kohtuuton rangaistus. Järjestäjät eivät myöskään ole tätä sääntöä systemaattisesti noudattaneet. Lisäksi kilpailija voi etukäteen muuttaa numeronsa järjestäjille pientä korvausta vastaan tai ilmaiseksi, jolloin em. säännön noudattamatta jättäminen on synnyttänyt myös ristiriitaisen tilanteen. Huolellinen kilpailija muuttaa numeron etukäteen ja maksaa muutoksesta, huolimaton kilpailija suunnistaa väärällä kortilla ja saa armosta hyväksytyt, kun tulospalvelu korjaa numeron leimantarkistuksen yhteydessä.

Uusi käytäntö toimii pelotteena huolimattomille, mutta ei aiheuta kohtuutonta seuraamusta, jos kortin numero on jäänyt vaihtamatta.

Kilpailukartan esilläolo lähdössä (12.15) eli ns. mallikartta.

Nykyinen teksti:

12.15 Kilpailukartta tulee olla esillä lähdössä. Kilpailija saa tutustua karttaan esilähdön jälkeen.

Uusi teksti:

12.15 Kilpailukartta tulee olla esillä lähdössä 14-vuotiaiden ja sitä nuorempien sarjoissa. **Muissa sarjoissa kilpailukartta on esillä lähdössä vain, jos karttaan on tullut merkittäviä muutoksia sen valmistumisen jälkeen.** Kilpailukartta saa olla nähtävillä vasta esilähdön jälkeen.

Muutos: Mallikarttaa ei ole käytössä mm. kv-kilpailuissa ja käytäntöä halutaan yhtenäistää. Kartta tulee olla esillä vain, jos siihen on viime hetkillä tapahtunut merkittäviä muutoksia (hakkuu, kielletty alue), joita ei ole pystytty kilpailijoiden karttoihin tulostamaan. Lasten sarjojen käytäntöihin ei tule muutosta.

Sprinttikilpailujen ohjeajat (18.31)

Nykyinen teksti:

18.31 Sprinttikilpailun kaikkien sarjojen ohjeaika on 12–15 minuuttia (vertaa 19.45). Karsinnassa ohjeaika voi olla 10–12 minuuttia. Knock-Out sprintissä erävaiheen ohjeaika on 6–8 minuuttia.

Uusi teksti:

18.31 Sprinttikilpailun kaikkien sarjojen ohjeaika on 12–15 minuuttia (vertaa 19.45). Karsinnassa ohjeaika voi olla 10–12 minuuttia. **Knock-Out sprintissä karsinnan ohjeaika on 8-10 minuuttia ja erävaiheen ohjeaika on 5–8 minuuttia.**

Muutos: IOF tarkensi määrittelyä uusiin sääntöihin. Yhtenäistetään, koska KO-sprintit ovat Suomessa aina joko WRE- tai näyttökilpailuja SM-kilpailujen lisäksi tai osana niitä.

SM-sprinttaviestin sarjat (19.393 ja taulukko 19.33)

Nykyinen teksti:

19.393 Seurojen sprinttaviestikilpailussa (suunnistus) on sarjoissa H/ D18, H/D21 H/D45 ja H/D60 neljä osuutta. Joukkueeseen kuuluu kaksi henkilöä, joista vähintään toinen on nainen. Sarjassa H/ D18 joukkueen jäsen saa kuulua enintään sarjaan H18 tai D18. Sarjojen H/D18 ja H/D21 osanottajan tulee kilpailuvuonna täyttää vähintään 14 vuotta. Sarjojen H/D45 ja H/D60 joukkueen jäsen tulee olla iältään vähintään sarjan nimen määritysten mukainen.

Uusi teksti:

19.393 Seurojen sprinttaviestikilpailussa (suunnistus) on sarjoissa **H/ D16, H/D20, H/D21, H/D40, H/D50 ja H/D60** neljä osuutta. Joukkueeseen kuuluu kaksi henkilöä, joista vähintään toinen on nainen. Sarjassa H/ D16 joukkueen jäsen saa kuulua enintään sarjaan H16 tai D16, sarjassa H/D20 joukkueen jäsen saa kuulua enintään sarjaan H20 tai D20. Sarjojen H/D16, H/D20 ja H/D21 osanottajan tulee kilpailuvuonna täyttää vähintään 14 vuotta. Sarjojen H/D40, H/D50 ja H/D60 joukkueen jäsen tulee olla iältään vähintään sarjan nimen määritysten mukainen.

*Muutos: Lisätään sarjoja, jotta kilpailu on houkuttelevampi osallistua, ja samalla saadaan yksittäisten sarjojen lähtöeriä pienemmiksi. **SM-sprinttaviestin toteutus muutetaan siten, että karsinta poistetaan ja kaikki juoksevat suoraan viestimutoisen kilpailun. Tarvittaessa ilmoittautuneet joukkueet jaetaan puoliksi kahteen erään (A- ja B-erä) sprintin loppurankin 2025 perusteella. Asia tarkennetaan SM-ohjeissa. Etenkin R1-sarjojen urheilijoiden kokonaiskuormitus viikonlopulta vähenee.***

Leimausjärjestelmät 2026 =>

- **Emit** on ollut Suomessa käytetty leimausjärjestelmä 1990-luvun lopulta lähtien ja yleisimmät tulospalveluohjelmat on laadittu sen pohjalle.
- Emitin toimintavarmuudesta ja laadusta on käyty keskustelua etenkin viime vuosina, myös kosketusvapaa emitag on saanut osakseen kritiikkiä hiihto- ja pyöräsuunnistajilta.
- SSL:n hallitus sai aloitteen SPORTidentiin siirtymisestä kesällä 2024, mutta samaan aikaan uutisoitiin, että SI:n osti Emitin.

Vuoden 2024 lopulla pohdittiin, mihin suuntaan SI ja Emit ovat menossa yhdistymisen jälkeen:

- Ovatko molemmat järjestelmät käytössä jatkossakin? -> *On luvattu, että jatkuu ainakin 5 vuotta*
- Ajetaanko toinen kokonaan alas, Emit? -> *Yhteisessä palaverissa kehoitettiin jatkettavan sen järjestelmän käyttöä, joka ollut nytkin käytössä (Suomessa Emit)*
- Kehitetäänkö jokin täysin uusi järjestelmä, milloin? -> *???*
- Järjestelmien keskinäinen yhteensopivuus tulevaisuudessa? -> *Yhteisiä toimintoja (kello, tulosappi)*

Emit julkaisi 2024 uuden TFP-leimasimen, jota käytetty arvokisoissa.

Nyt Norjassa päätapahtumat (myös metsäkisat) toteutetaan näillä.

Emit-sopimus ja kalusto

- Emitin ja SSL:n välinen sopimus päättyy 31.12.2025.
- Jukolan (Kaukametsäläiset) ja Emitin välillä sopimus vuoteen 2029 saakka, käytössä EPT eli perinteinen Emit-leimaus
- SSL omistaa 100 kpl TFP-leimasimia (touchfree, emiTag-yhteensopiva), joita hallinnoi Suunnistajan Kauppa. Jatkossakin leimasimet ovat seurojen käytettävissä kilpailujen järjestämiseen toimituskulujen hinnalla (70 e).
- TFP-leimasimet vanhenevat kahden vuoden sisällä ja SSL ei investoi uusiin leimasimiin.
- EmiTag-kilpailukortteja voi vuokrata kilpailujen järjestämistä varten.
- Kilpailijoilla omia kortteja verrattain vähän, pl. hiihto- ja pyöräsuunnistajat

SPORTident

- Maailmanlaajuisesti käytössä oleva leimausjärjestelmä, mm. Ruotsi ja Keski-Eurooppa. Kosketusvapaa SIAC saanut positiivista palautetta käyttäjiltä, erityisesti hiihto- ja pyöräsuunnistus sekä sprinttilajit.
- Käyttäjälle ”helpompi”, mutta ei sisällä mekaanista varmistusta, kuten perinteinen Emit.

Haasteet Suomessa:

- **Tulospalveluohjelmisto (Pirilä) vanhentuu ja tilalle tarvitaan korvaava.** Suurin osa kilpailuista ja kaikki arvokilpailut tehdään Pirilällä, vaatii myös ammattiosaajat.
=> Navisport viimeisin kehittyvä ohjelmisto ja kehittyy koko ajan, myös SI-yhteensopiva
- **emiTag-leimaus ei aina ole toiminut halutulla tavalla**, osin epävarmuus on kilpailijoiden liian vanhoissa korteissa.
=> Uusi emiTag (TFP-leimasin) korvannut aiemman ja voitaisiin ottaa laajemmin käyttöön, myös maastokilpailuissa, kuten Norjassa.

=> 28.11.2025 tiedon (Irma-Rastilippu) mukaan 1156 käyttäjän tiedoissa emiTag-numero, mutta niistä vain 500 on valideja (*> 4 196 410*)
- Emit-kortit kestävät käyttäjien mielestä liian lyhyen aikaa => SIAC-korttiin voi vaihtaa pariston (ainakin toistaiseksi).
- **SI-osaamista on Suomessa vielä vähän**, samoin kilpailukortteja etenkin kuntosuunnistajilla.
=> Mikäli leimausjärjestelmä vaihdettaisiin, vaatii siirtymäajat, jotta em. asiat saadaan kuntoon.

Tulevaisuus 2026 =>

- **SSL suosittaa kuntosuunnistustapahtumissa perinteistä Emit-leimausta ainakin toistaiseksi**
  - => Harrastajilla kilpailukortteja runsaasti ja niitä myös myydään edelleen paljon
  - Seurojen leimasinkalusto vanhenee ja jatkossa on järkevä tehdä yhteishankintoja
- **Kilpailutoiminnassa tulee käyttää IOF:n hyväksymiä leimausjärjestelmiä**, joista yleisimmät Emit (EPT ja TFP) sekä SPORTident (SI ja Air+).
  - Järjestäjän tulee varmistaa, että osallistujille on varattu riittävästi vuokratortteja, mikäli käytetään aiemmista järjestelmistä poikkeavaa leimaustapaa.
  - Rastilippuun luodaan kenttä SI-numerolle ja tarvittaessa muulle järjestelmälle.
  - Sprinttikilpailuissa (arvokilpailut) suositellaan vähintään 16-21-vuotiaiden sarjoissa kosketusvapaan leimausjärjestelmän käyttöä.
  - Tulospalvelun toteutus pitää suunnitella huolella ja varmistaa toimivuus, mikäli käytetään aiemmista järjestelmistä poikkeavaa leimaustapaa.

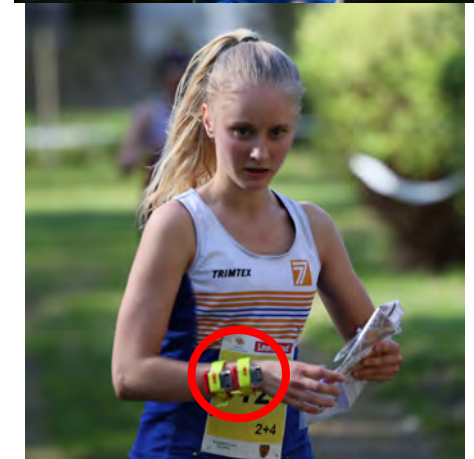
Haasteet:

Kahden järjestelmän käyttö rinnakkain? Eri lajit?

=> Etenkin hiihto- ja pyöräsuunnistuksessa SIAC on huomattavasti emiTagia kilpailijaystävällisempi, lisäksi SI on pyöräpuolella ainoa IOF:n hyväksymä järjestelmä.

Harrastajalle 2-3 kortin hankinta on turhauttavaa, jos järjestäjä voi valita, mitä järjestelmää käytetään. Vuokrakorttien mahdollisuus (sis. osallistumismaksuun?)

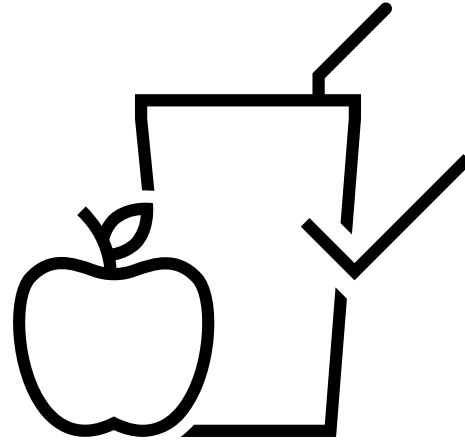
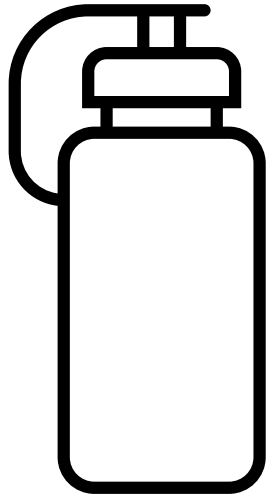
Mm. Ruotsissa kauden 2024 suunnistuksen SM-kilpailut toteutettiin emiTagilla, mutta vuonna 2025 SI:llä...

Järjestäjä voisi jatkossa päättää, millä leimausjärjestelmällä kilpailu toteutetaan.

Sprinttikilpailuissa touch free -leimaus suosituksena, arvokilpailuissa pakollinen

=> Leimausjärjestelmästä riippumatta kiellettäisiin liian vanhojen kilpailukorttien käyttö, jolloin toimintavarmuus paranee (Norjan ja Ruotsin käytäntö). Suurin osa ongelmista johtuu liian vanhoista korteista. Kahden kortin käyttö touch free -kilpailuissa(?), kuten nyt arvokilpailut...

Tauko ~5 min

Kilpailujärjestämisen kokonaisuus ja ohjeet

Ennakkoluvat 1/4

7.24 Ennen kilpailun hakemista on hankittava maanomistajilta ja oikeuksien haltijoilta luvat tiestön, kilpailukeskuksen, lähtö-, maali- ja paikoitusalueiden käyttöön sekä varmistauduttava varsinaisen kilpailumaaston käyttömahdollisuudesta (katso 14.11).

7.25 Kilpailun suunnittelussa tulee tarvittaessa olla yhteydessä paikallisiin luonnonsuojeluviranomaisiin ja -järjestöihin.

7.26 Suunnitellusta kilpailusta on sovittava metsästysoikeuden haltijan kanssa.

- **Maanomistajat:** valtio (Metsähallitus), kunta, seurakunta, metsäyhtiöt, yksityishenkilöt
  - tiedot Maanmittauslaitokselta
  - suojelualueet ja muut rajoitukset -> SSL:n ympäristöryhmän laatima [dokumentti](#)
- **Riistanhoitoyhdistykset ja metsästysseurat:**
  - <https://riista.fi/riistahallinto/yhteystiedot/yhteystietohaku/>
- **Yksityistiet**
  - tiekunnat

Ennakkoluvat 2/4

Tapahtumaan liittyvät luvat:

- **Ilmoitus yleisötilaisuudesta**

- tehdään poliisille ja kannattaa olla hyvissä ajoin, vaikka 5 vrk ennen riittää
- järjestyksenvalvojat ja liikenteenohjaajat
- turvallisuussuunnitelma

<https://poliisi.fi/yleisotilaisuudet>

- **Pelastussuunnitelma**

- pelastusviranomaisen, 14 vrk ennen tilaisuutta
- tarvittaessa erillinen ensiapusuunnitelma

- **Jätehuoltosuunnitelma**

- kunnan jätehuoltomääräyksen mukaan

- **Ilmoitus elintarvikkeiden myynnistä**

- elintarvikevalvonnasta vastaava viranomaisen, kuntakohtainen ohje
- pienimuotoinen ja vähäriskinen myynti ei tarvitse lupaa (kahvi, makkaranpaisto)

Ennakkoluvat 3/4

- Tapahtuman järjestäminen tiealueella, katulupa ja liikenneopasteet

- kadun sulkemiseen asema tai rakennuskaava-alueella haetaan kunnalta tai kaupungilta, muutoin (alueelliselta) ELY-keskukselta tai poliisilta.

=> kannattaa huomioida mahdollinen pitkä käsittelyaika!

- maantien varteen sijoitettaville opasteille ja mainoksille tarvitaan aina lupa ELY-keskukselta.

<https://www.ely-keskus.fi/liikenteen-luvat>

<https://www.ely-keskus.fi/tilapaiset-liikennejarjestelyt-tapahtuman-jarjestaminen>

<https://www.ely-keskus.fi/tilaisuuksien-tilapaiset-ilmoitukset>

<https://poliisi.fi/-/lupa-tien-sulkemiseen>

- Meluilmoitus

- tarvittaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille viimeistään 30 vrk ennen tapahtuman alkua, huomioi kuulutus ja musiikin soittaminen

<https://www.ymparisto.fi/fi/luvat-ja-velvoitteet/ysln-kertaluonteiset-ilmoitusmenettelyt/melua-tai-tarinaa-aiheuttava-tilapainen-toiminta>

- Musiikin esittäminen

- alle 15 000 hengen kilpailuissa ja alle 200 hengen muissa tapahtumissa on voimassa Olympiakomitean, Teoston ja Gramexin sopimus

<https://www.olympiakomitea.fi/palvelumme/palvelumme-urheiluseuroille/edut-seuroille/>

- **Tuplaturluva-vakuutus** seuroille: <https://www.suunnistusliitto.fi/system/wp-content/uploads/2025/04/Tuplaturluva.pdf>

Ennakkoluvat 4/4

Sprinttikilpailussa huomioitavaa:

- **Katulupa** alueiden käyttöön,
  - kaupungin viranhaltijan kanssa käytävä läpi
  - ratasuunnittelu, ihmisten kulkureitit, katujen käyttö/sulkeminen, jalkakäytävät
  - liikenteenohjaus, ylitysten merkintä ja miehitys
  - riskien tunnistaminen, vastuu
- **Muut julkiset alueet**, puistot, rakennukset
  - maanomistajan käyttö lupa
  - liikuntapaikat monesti erikseen (liikuntatoimisto tms.)
- **Yksityiset kiinteistöt ja taloyhtiöt**
  - lupakirjeellä lähestyminen
  - isännöintitoimiston selvittäminen -> henkilöisännöitsijän tiedot
  - ongelmatilanteet kannattaa pyrkiä sopimaan etukäteen (istutukset, arat nurmikot jne.)

”Ratasuunnittelun yhteistyö luvista vastaavan henkilön kanssa tärkeää. Kannattaa myös pohtia, kuinka tärkeä jokin alue tai reitti on suhteessa vaivaan ja/tai riskeihin. Ollaan ajoissa liikkeellä ja tiedon pitää kulkea organisaation sisällä!”

Sarjat ja matkat

8.3 Kilpailumatkat

Kilpailumatkojen ohjeajat: katso 11.2, 14.4, 15.4, 16.9, 18.31 ja 19.4.

- 8.31 Pitkä matka on vaihtelevien suunnistustehtävien ratkaisemista useammalla eri suunnistustekniikalla.
- 8.32 Sprintti on lyhyt, jatkuvaa keskittymistä ja täysivauhtista etenemistä vaativa suunnistusmatka, joka kilpaillaan pääasiassa rakennetussa ympäristössä. Radat laaditaan siten, että reitinvalinnoista ja niiden toteuttamisesta saadaan riittävän vaativia ja yksityiskohtaisia.
- 8.33 Keskimatka vaatii jatkuvaa keskittymistä ja nopeaa hahmotustaitoa sekä edellyttää erilaisten vaihtelevien tehtävien ratkaisuja erilaisten suunnistustekniikoiden avulla.
- 8.34 Erikoispitkän matkan radalla reitinvalinnat ovat vaatimusten oleellisin osa, joten radan tulee sisältää useampia pitkiä rastivälejä.
- 8.35 Muiden matkojen radat laaditaan kilpailun luonteen mukaisiksi.

9.4 Sarjan jakaminen ja yhdistäminen

- 9.41 Mikäli sarjaan ilmoittautuu runsaasti osanottajia, voidaan ko. sarja jakaa kahteen tai useampaan samanarvoiseen rinnakkaissarjaan käyttäen numerotunnusta (1, 2, 3 jne.) (esimerkki: H21A1 ja H21A2).
- 9.42 Nuorten sarjoista H18 ja D18 tai nuoremmat voidaan jakaa myös iän perusteella (H9, H10, H11, H12, H13, H14, H15, H16, H17, H18, D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17 ja D18).
- 9.43 Kilpailussa voi olla yhdistettyjä sarjoja (Esimerkki: D14 ja D16 on yhdistettynä D13–16) (katso 9.15 ja 10.851).
- 9.431 Nuorten sarjoja ja veteraanisarjoja (katso 9.14) ei kuitenkaan voi henkilökohtaisessa kilpailussa yhdistää yleiseen (H21 tai D21) sarjaan.
- 9.44 Kilpailukutsussa ilmoitettuja sarjoja ei saa yhdistää (katso 10.851).

9.15	Sarjajako		
	Miehet	Naiset	Ikä kilpailuvuonna täytettynä
	H10	D10	10 vuotta ja vähemmän
	H12	D12	11–12 vuotta
	H14	D14	13–14 vuotta
	H16	D16	15–16 vuotta
	H18	D18	17–18 vuotta
	H20	D20	19–20 vuotta
	H21	D21	21 vuotta tai enemmän
	H35	D35	35 vuotta tai enemmän

9.151 H35 ja D35 sarjoja vanhempi sarjoja järjestetään viiden vuoden sarjajakoilla kansallisissa kilpailuissa sarjoihin H75 ja D75 saakka kyseiset sarjat mukaan luettuina. Kilpailussa voidaan järjestää myös sarjat vanhemmille osanottajille (esimerkki: H80, H85, D80, D85).

9.152 Hiihto- ja pyöräsuunnistuksessa nuorten sarjoissa käytetään ensisijaisesti seuraavaa sarjajakoa (katso 19.33)

	Miehet	Naiset	Ikä kilpailuvuonna täytettynä
	H11	D11	11 vuotta ja vähemmän
	H13	D13	12–13 vuotta
	H15	D15	14–15 vuotta
	H17	D17	16–17 vuotta
	H20	D20	18–20 vuotta

Kilpailun järjestäminen 1/4

- **Kilpailunjohdolla** tarkoitetaan lajisäännöissä ryhmää, jonka vähimmäiskokoonpano on kilpailunjohtaja, ratamestariryhmän johtaja ja tulospalvelun johtaja. Kilpailunjohdolla tulee olla asiaankuuluva pätevyys sekä kokemusta vastaavista tehtävistä.
- **Kilpailukutsu** on julkaista IRMA-tietojärjestelmässä viimeistään kaksi viikkoa ennen kilpailua => Käytännössä kansallisissa pitää olla julkaistu ennen kuin ilmoittautumista voidaan avata eli suositus 1 kk ennen kilpailua.

Liiton myöntämän kilpailun kilpailukutsussa tulee olla seuraavat tiedot:

- a) kilpailun järjestäjä
- b) kilpailun laji, taso ja muu erikoispiirre
- c) kilpailupäivä
- d) sarjat; viestikilpailussa on mainittava mahdolliset ikä- ja sukupuolirajoitukset osuuksittain (esimerkki: 1. osuus 7,5 km: H15–18, H35), myös mahdolliset kuntosarjat tulee mainita
- e) pääsarjojen (H21 ja D21) arvioidut voittoajat sekä viittaus muiden sarjojen ratoihin
- f) ilmoittautumisosoite ja ilmoittautumisen määräpäivä
- g) osanottomaksu ja muut maksut sekä ohje maksujen suorittamista varten
- h) jälki-ilmoittautumista koskeva ohje
- i) opastus (milloin paikalla) ja etäisyydet pysäköinti - kilpailukeskus - lähtö
- k) kartan mittakaava, valmistusvuosi ja laatu (esimerkki: tuloste) sekä suojaustapa
- l) leimausjärjestelmä, mahdollisuus elektronisten leimauskorttien vuokraukseen
- m) pukeutumis- ja peseytymismahdollisuuksien laatu
- n) hiihto- ja pyöräsuunnistuksessa välinehuollon mahdollisuudet
- o) kilpailunjohtaja, ratamestari ja valvoja
- p) tiedottajan yhteystiedot ja yhteystiedot muita tiedusteluja varten

Kilpailun järjestäminen 2/4

- **Ilmoittautuminen** kutsussa mainitulla tavalla määräaikaan mennessä, jälki-ilmoittautumisesta saa periä enintään kaksinkertaisen maksun
- **Kilpailijan on oikeus perua osanottonsa** ennen varsinaisen ilmoittautumisajan päättymistä (ei jälki-ilmoittautumisaikana), jolloin osanottomaksu on palautettava. Jo maksetun osanoton perumisesta järjestäjä voi periä periä tapahtumaryhmän määrittelemän käsittelykulun / kilpailupäivä / peruttu kilpailija tai joukkue, joka on 5 euroa.

7.5 Kilpailun peruuttaminen, keskeyttäminen ja siirtäminen

- 7.51 Pitämättä jätetty kilpailu (sarja) on peruutettu. Peruuttaminen tulee perustella. Mikäli peruutettu kilpailu (sarja) pidetään muuna kuin alkuperäisenä ajankohtana, kilpailu (sarja) on siirretty (katso 19.55).
- 7.52 Peruutuksen ennen kilpailupäivää tekee järjestäjä yhteistyössä valvojan kanssa. Peruutuksen kilpailupäivänä tai jo aloitetun kilpailun keskeytyksen tekee tuomarineuvosto tai tuomari (katso 14.74).
- 7.53 Kilpailu (sarja) peruutetaan tai keskeytetään, jos sääolosuhteet ilmeisesti saattavat kilpailijat ja toimitsijat vaaraan tai jos järjestäjästä riippumattomista syistä olosuhteet eivät ole kaikille urheilullisesti tasapuolisia. Peruutuksesta tai keskeytyksestä on välittömästi tiedotettava sekä kilpailijoille että liitolle sopivalla tavalla.

Kilpailun järjestäminen 3/4

10.73 Jos kilpailu pidetään olosuhteissa, joista on ilmoitettu kohdan 7.531 mukaisesti, on ilmoittautuneilla oikeus peruuttaa ilmoittautumisensa ja saada osanottomaksut takaisin.

10.74 Jos peruutus johtuu pakottavasta syystä, on osanottajilla (seuroilla) oikeus saada takaisin vähintään 50 % osanottomaksuista. Jos järjestäjä ei määräajassa ole tehnyt liitolle kohdan 7.532 mukaista hakemusta, on osanottomaksut palautettava täysimääräisinä.

10.75 Kilpailupäivänä peruutetun kilpailun tai sarjan osanottajien osanottomaksut on palautettava.

- **Lähtöluettelo** laaditaan sarjoittain arpomalla (pl. vapaa lähtöaika, ryhmä- ja yhteislähdöt)
- Kunkin sarjan kilpailijat lähetetään saman pituisin, vähintään yhden (1) minuutin lähtöväleihin.
- Kukin sarja on lähetettävä yhtenä kokonaisuutena. Jos käytetään samaa rataa eri sarjoilla, eri sarjojen osanottajia ei saa arpoa lähtemään samanaikaisesti.
- Lähtöluettelo tulee julkaista vähintään 48 tuntia ennen kilpailun alkua.

Kilpailun järjestäminen 4/4

- **Kilpailuohjeet** on julkaistava alustavat kilpailuohjeet internetsivuilla viimeistään neljä päivää ennen kilpailua ja sen jälkeen tulevat muutokset tulee merkitä selvästi. Lopulliset kilpailuohjeet on oltava nähtävillä kilpailupäivänä myös kilpailukeskuksessa.

10.9 Kilpailuohjeet

10.91 Kilpailijalle on annettava tai hänen nähtäväkseen kilpailukeskukseen on asetettava kilpailuohjeet, joista ilmenevät:

- a) kilpailunjohto (katso 10.12) sekä kilpailun- ja ratavalvoja
- b) tuomarineuvoston puheenjohtaja tai tuomari
- c) kilpailumaaston lajikohtaiset erityispiirteet
- d) kartan mittakaava, valmistusvuosi ja laatu (esimerkki: tuloste)
- e) ratojen ja osuuskien pituudet
- f) lähtöluettelo lähtöaikoineen
- g) viitoitukset ja niiden värit (katso 11.6)
- h) käymälät, pukeutumis- ja peseytymispaikat
- i) elektronisen kilpailukortin tarkistuslaitteen sijainti
- j) kilpailunumeroiden antaminen ja kantotapa
- k) vuokrakorttien lunastus
- l) rastinmääritteiden antaminen
- m) kilpailukartan antaminen ja suojaustapa
- n) kielletyn alueen ilmoitustavat (katso 11.6) ja tarkennukset rautatien ylityksestä (katso 3.63)
- o) erityisohjeet viestikilpailua varten (esimerkki: vaihtotapa)
- p) juoma- ja ensiapurastit
- q) hiihtosuunnistuksessa ohjeet välinehuollosta, verryttelystä ja suksien testauksesta ja sprinttisuunnistuksessa lista kansainvälisten sprinttikartan kuvausohjeiden (International Specification for Sprint Orienteering Maps) mukaisista kartalla esteenä kuvattavista kohteista

- r) ohjaus lähtöpaikalle, matka
- s) mahdollinen lähtökynnys, matka ja arvioitu kulkeaika kynnykselle
- t) lähdön ja maalin järjestely (esimerkki: maalipisteen käyttö, katso 11.722)
- u) maalituomari (katso 13.13)
- v) maalin ja mahdollisesti lähdön sulkemisajankohdat
- w) ohjeet keskeyttäneitä varten
- x) palkinnot, lukumäärät sarjoittain ja jaon ajankohta
- y) muut tarpeelliseksi katsottavat asiat (esimerkki: erikoisvarusteet)

Kilpailun toteuttaminen 1/5

Toiminnot ja palvelut

- WC-/ käymälätilojen riittävyys kilpailukeskuksessa (1 bajamaja / 100 henkeä), myös mahdollisuuksien mukaan lähtöpaikkojen läheisyyteen
  - > käsienpesumahdollisuus tai käsidesi oltava
  - > käymälöiden tyhjennystarve kesken tapahtuman isoissa kilpailuissa huomioitava
- Kilpailukeskuksen esteettömät poistumis- ja pelastustiet
- Telttarakenteiden kiinnitykset ja turvallisuus: <https://pelastuslaitokset.fi/julkaisut/telттаohje>
- Pesupaikan jätevedet huolehdittava viranomaisohjeiden mukaisesti
- Opastukset kunnossa (lähtö ja eri toiminnot)
- Ensiavun tilat ja paikka
  - 11.13 Ensiavun vähimmäisvaatimus on ensiapupiste kilpailukeskuksessa. Kilpailumaastossa voi olla ensiapupaikkoja. Lisäksi järjestäjä varautuu sairaankuljetukseen ja lääkäriapuun.
- Juomapisteet maastossa ja kilpailukeskuksessa (lämpötilan huomioiminen)
  - > yli tunnin kestävässä suorituksessa suositus 30 minuutin välein juomapiste

Kilpailun toteuttaminen 2/5

Lähtö

- Lähtöön on oltava selkeä viitoitus ja matka tiedossa (ohjeet), tarkkuutta useamman lähdön kilpailussa.
- Lähtökynnys on lähtöön johtavalla viitoituksella oleva tarkistuspiste, jonka kilpailija tulee ohittaa ennen järjestäjän määräämää ajankohtaa ja jonka ohitettuaan hänen katsotaan aloittaneen kilpailun.
=> kynnyksellä tulee olla sääsuoja, verryttelymahdollisuus ja käymälä
=> kynnyksen ylittänyt kilpailija ei saa palata takaisin, ja myöhästynyt kilpailija ei saa osallistua kilpailuun
- Esilähtö on paikka, jossa kilpailijan osanotto tarkistetaan ja hänelle voidaan antaa tarvikkeita, kuten rastinmääritteet ja järjestäjien GPS-laite. Esilähtö tulee olla viimeistään 5 min ennen lähtöä.
- Lähtö on paikka, josta ajanotto alkaa. Lähtö merkitään maastoon sopivalla tavalla (lähtökyltti, lähtövaate). Kilpailija saa aloittaa suorituksensa järjestäjän annettua lähtömerkin. Kilpailijan lähtömerkkinä käytetään äänimerkkiä. Kilpailijan tulee lähtöhetkellä olla lähtöviivan takana.
=> Jos kilpailija saapuu lähtöön omasta syystään myöhästyneenä, saa hän lähteä heti. Hänen katsotaan kuitenkin lähteneen lähtöluetteloon merkittynä aikana. Jos kilpailija myöhästyy lähdöstä järjestäjästä johtuvasta syystä, saa hän uuden lähtöajan.

Kilpailun toteuttaminen 3/5

Lähtö

- K-piste on paikka, josta varsinainen suunnistus alkaa. K-piste merkitään maastoon **rastilipulla**.
=> K-piste on sijoitettava kartasta erottuvaan maastokohtaan siten, etteivät myöhemmin lähtevät kilpailijat voi nähdä reitinvalintaratkaisuja. Jos K-piste on eri kohdassa kuin lähtö (suositus), tulee reitti olla viitoitettu ja lähdössä kyltti, jossa ilmoitetaan etäisyys K-pisteelle.
- Järjestäjä voi määrätä lähdön sulkemisajan.

Vuodesta 2026 alkaen ei siis mallikarttaa lähdössä, mutta:

Kilpailualueen viimeisin julkaistu suunnistus-, hiihtosuunnistus- tai pyöräsuunnistuskartta tulee olla esillä kilpailun web-sivuilla tai kilpailukeskuksessa ennen kilpailun alkua.

HUOM! Lasten lähtöä koskien on omat ohjeensa ja käytännöt.

<https://www.suunnistusliitto.fi/kilpailu/kilpailujen-jarjestaminen/lasten-ja-nuorten-kilpailut/>

Kilpailun toteuttaminen 4/5

Rastit, viitoitukset ja maali

- Järjestäjän tulee huolehtia, että rastivälineet ovat kaikilla rasteilla yhdenmukaiset ja pysyvät kunnossa (tarkistus).
- Rastien kuormitus tulee huomioida riittävällä määrällä leimasimia ja niiden sijoittelulla, erityisesti yhteislähtökilpailut ja viestit.
- Yökilpailussa rastille ei saa sijoittaa heijastinta.
- Radalla olevaan pakolliseen ali- tai ylikulkuun sijoitetaan rasti tulosuunnan puolella.

- Järjestäjä voi viitoittaa maastoon pakollisen kulkureitin, kielletyn alueen rajan tai RR-radan reitin sekä apuviitoituksen.
- Pakollisen ali- tai ylikulun kohdalla on käytettävä viitoitusta.

- Maali on kahden pylvään välinen linja (maaliviiva), kun kilpailun ajanotto tapahtuu erillään leimaustoiminnoista. Maali merkitään maalivaatteella/-kyltillä tai pylväisiin kiinnitetyillä rastilipuilla.
=> Maalileimauksen kohdalla puhutaan maalipisteestä. Leimasimia on varattava riittävästi.

- Yhteislähtö- ja takaa-ajokilpailun maalissa sijoitus ratkeaa maaliviivalla. Maalituomari ratkaisee sijoituksen

- Kilpailussa on käytettävä varsinaisesta ajanotosta riippumatonta vara-ajanottojärjestelmää.

Kilpailun toteuttaminen 5/5

Tulokset ja palkintojenjako

- Tulokset julkaistaan joko kilpailusivuilla tai tulostaululla.
- Palkintojen jako on suoritettava viipymättä tulosten selvittyä.
=> Tulokset on oltava nähtävillä ennen kuin palkintoja voidaan jakaa, lisäksi on hyvä huomioida mahdolliset rikkomusilmoitukset tai epäselvät hylkäystilanteet (tiedonkulku)
- Tulokset on toimitettava IRMAan viiden (5) päivän kuluessa:
<https://www.suunnistusliitto.fi/kilpailu/kilpailujen-jarjestaminen/tulosten-toimittaminen/>

❑ Rikkomusilmoitus, vastalause, tuomarineuvosto (sääntökappaleet 5 ja 6)

- Tärkeää tietää menettelytavat, jos tulee tilanteita kisapäivänä.
- Kisajärjestäjän täytyy osata oikea käsittelyjärjestys:

➤ **Rikkomusilmoitus > järjestäjän päätös > vastalause > tuomarineuvosto**

❑ Yleisimmät aikarajat vastalauseille *30 tai 60 minuuttia* / valitus 2 viikkoa

- Kilpailun tekninen päättyminen määrittää ajanlaskua (maalin sulkeminen)
- **Vastalause** esim. kilpailijan hylkäyksestä / aikaraja **30** minuuttia
- **Vastalause** esim. kilpailujärjestelyyn kohdistuen / aikaraja **60** minuuttia
- Kahden (2) viikon määräaika virheestä, joka paljastuu kilpailun jälkeen

➤ Prosessi

Järjestäjä -> Tuomarineuvosto -> SSL sääntöryhmä -> SSL liittohallitus -> Urheilun oikeusturvalautakunta

1.237 Suunnistuskilpailu on muodollisesti käynnissä opasteiden paikalleasettamishetkestä kilpailun tekniseen päättymiseen asti. Kilpailu päättyy teknisesti, kun maali suljetaan.

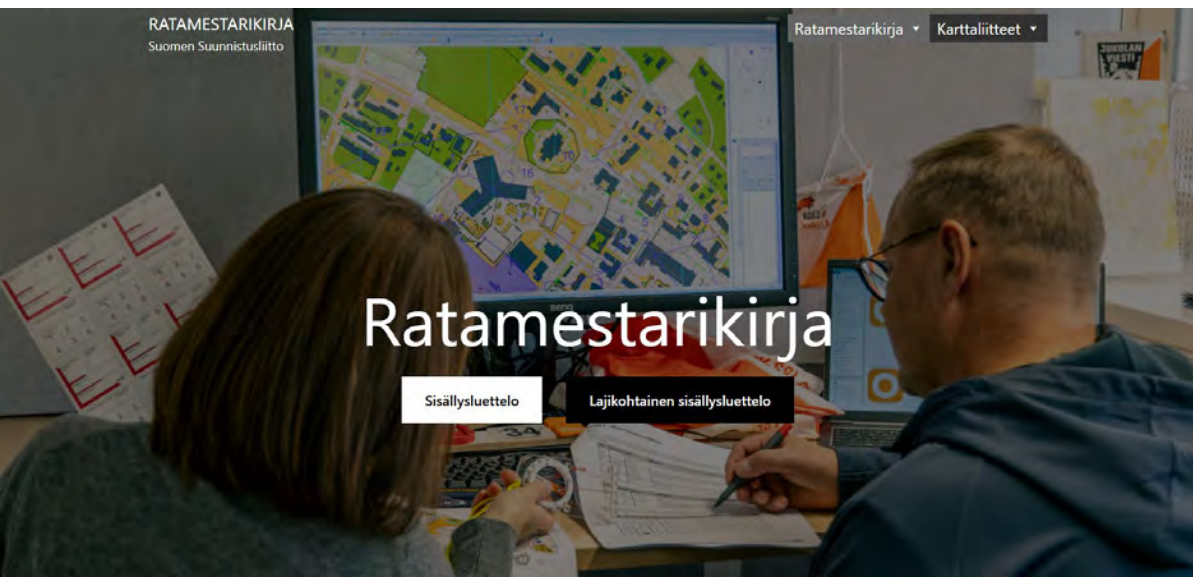
6.44 Vastalause kohdan 6.43 mukaisissa tapauksissa on tehtävä 30 minuuttia kilpailun teknisen päättymisen jälkeen (katso 1.237)

6.45 Samat tahot, joilla on oikeus tehdä rikkomusilmoitus (katso 6.41), tehdä vastalauseen tuomarineuvostolle

6.46 d) järjestäjän kilpailuhallinnollisen toimenpiteen johdosta sekä e) kilpailun teknistä järjestelyä vastaan. Vastalause kohdan 6.45 mukaisissa tapauksissa on tehtävä 60 minuuttia kilpailun teknisen päättymisen jälkeen (katso 1.237) laista vastalausesta ei edellä rikkomusilmoitus.

Ratojen laadinta 1/5

- Ratamestarikoulutus takaa ajantasaiset tiedot ja kokemuksen kautta tulee myös näkemystä
- Kilpailuissa hyvä olla ratamestariryhmä, jotta asiat eivät ole vain yhden ihmisen takana (varajärjestely)
- Ratamestariryhmällä tulee olla johtaja, mutta työtä kannattaa jakaa ja kouluttaa uusia mukaan, karttasihteeriä kannattaa harkita isommissa tapahtumissa
- SSL:n ratamestarikirja => <https://sslkoulutus.fi/ratamestarikirja/>

Tapahtuma	Ratamestari	Rtm-ryhmään kuuluva	Valvoja
Seurakilpailu, kuntosuunnistus	III luokka (suositus)		
Alueellinen / Lähikilpailu	II luokka	III luokka	II luokka
Kansallinen	II luokka	III luokka	I luokka
Arvokilpailu (mm. SM)	I luokka	II luokka	I luokka

Ratojen laadinta 2/5

- **Radat tulee laatia voimassa olevien lajisääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.** Erityisesti tulee kiinnittää huomiota ratapituuksiin sekä ohjeaikoihin. Lajisäännöt määrittelevät kilpailumatkat (lajisäännöt 8.3), niiden ominaispiirteet ja ohjeajat.
- Erityisesti alkukaudesta on hyvä muistaa **lasten ja nuorten ratojen taitotasojen ohjeet** sekä laatia kullekin ikätasolle sopivat radat.
- Kilpailun **valvonta on huolehdittava ohjeiden mukaisesti**, ei ainoastaan ratojen osalta.

Valvojan ohjeet

=> <https://www.suunnistusliitto.fi/kilpailu/saannot-ja-ohjeet/valvojan-ohjeet/>

Aikataulutettu tehtävistä sekä apukysymyksistä kansallisen kilpailun kilpailunvalvojalle	
Tehtävään pyydetessä, ennen suostumista	Sääntö
Kilpailun ajankohda, taso, tyypin muuttu?	
Suunnittelu maasto ja kilpailukunta? Kysymällä näitä hyödytyt kirkon luottamukseksi?	D 2.23 a
Kuka on päättämässä ja kuka kilpailunjohtaja?	D 2.23 b
4-6 kuukautta ennen kilpailua (arviokilpailun osalta ajankohdista riippuen)	Sääntö
Jos kilpailu on mailla vaihtaa, esim. D2 EA, niin heidän kanssaan työsuhteita ajassa?	D 2.23 a
Tarjota mukaan maasto- ja kilpailukuntakokoukseen?	D 2.23 b
Mää on järjestetty suunnittelu aikataulu?	D 2.23 b
2-3 kuukautta ennen kilpailua	Sääntö
Kilpailun tarkistaminen ennen sen julkaisua. Ajankohda voi vaihdella paikin.	
Ratamestareiden tarkistaminen ennen kilpailua. Ajankohda voi vaihdella paikin.	
Ratamestareiden aikataulu sopiminen. Eikä onni aikatauluun.	D 2.23 b
Varmuusto katta aikataulu?	D 2.23 b
Ratamestareiden toimikartta ja lupotilanne?	D 2.23 b & f
Taloustilanne - ulkoiset varjot?	D 2.23 a & f
Kilpailukuntien, paikkakuntien ja lähteiden suhteet?	D 2.23 a & f
1-2 kuukautta ennen kilpailua	Sääntö
Ratamestareiden tarkistus. Myös muut kohteet, esim. kielityt alueet, lähdöt, lähtökysymykset.	
Lähetetään ratamestareiden radat alueiden välillä?	D 2.32 e-f
Mää on lupotilanne, kielityt alueet, lähtökysymykset?	D 2.32 a
2-4 viikkoa ennen kilpailua	Sääntö
Ratamestareiden käytännön 2-4 viikkoa ennen kilpailua, jotta ehti tarvittaessa uudistaa maasto.	
Sääntö kaikki radat esiteltävään läpi - ovathan radat asennuksessa? Turvallisuus, pelus, vaikkotaso.	D 2.23 e & D 2.32 a
Hyvä ratamestareiden malli yksi rata esiteltävään työssä, jolla viivon kielitiedon osaan tehdä.	D 2.23 e & D 2.32 a
Jos käytetään luottamusta, niin miten ne määräytyvät kilpailulle?	D 2.32 g
Kilpailukuntien ja lähteiden suhteiden arvostus paikan päällä.	D 2.23 h & D 2.32 b
Miten mahdolliset viivokielit ja kielityt alueet merkitään? Varmuusto, että merkit on kuvattu kilpailukuntassa.	D 2.23 a & i
1-2 viikkoa ennen kilpailua	Sääntö
Ratamestareiden karttien tarkistaminen betoniolla.	
Kilpailukuntien lähtökysymykset ja kommentit ennen maan julkaisua.	D 2.32 g
Mää on lupotilanne, kielityt alueet, lähtökysymykset?	D 2.32 g

Ratojen laadinta 3/5

- Suunnistusratojen taitotasojen kuvaukset väriasteikolla:

<https://www.suunnistusliitto.fi/2025/03/suunnistusratojen-taitotasojen-kuvaukset-vareittain/>

KANSALLISET KILPAILUT

		Ohjeaika minuutteina (voittaja)								Mittakaava	
Sarja	Sarja	Sprintti	Keskimatka	Pitkä matka	Erikoispitkä	Viesti	Yö	Taitotaso	Taitotaso	Sprintti	Metsä
H10RR	D10RR	12-15	14-16	16-20		8-16	14-18	Vihreä	Vihreä	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H10	D10	12-15	14-16	16-20		8-16	14-18	Valkoinen	Valkoinen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H12	D12	12-15	15-20	20-25		10-20	18-23	Keltainen	Keltainen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H13	D13	12-15	15-20	25-30		12-24	23-27	Keltainen	Keltainen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H14	D14	12-15	15-20	30-35		15-28	27-32	Oranssi	Oranssi	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H15	D15	12-15	20-25	35-40		17-32	32-36	Punainen	Punainen	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H16	D16	12-15	20-25	40-45	80-90	20-36	36-41	Violetti	Violetti	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H18	D18	12-15	25-30	50-55	100-110	25-44	45-50	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H20	D20	12-15	25-30	55-60	110-120	27-48	50-54	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H21	D21	12-15	30-35	65-75	130-150	32-60	59-68	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H35	D35	12-15	30-35	60-65	120-130	30-52	54-59	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H40	D40	12-15	30-35	55-60	110-120	27-48	50-54	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	*1:10000, 1:15000
H45	D45	12-15	30-35	50-55	100-110	25-44	45-50	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H50	D50	12-15	25-30	50-55	100-110	25-44	45-50	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H55	D55	12-15	25-30	45-50	90-100	22-40	41-45	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H60	D60	12-15	25-30	45-50	90-100	22-40	41-45	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H65	D65	12-15	25-30	45-50	90-100	22-40	41-45	Musta	Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H70	D70	12-15	25-30	40-45	80-90	20-36	36-41	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H75	D75	12-15	25-30	40-45	80-90	20-36	36-41	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H80	D80	12-15	25-30	40-45	80-90	20-36	36-41	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H85	D85	12-15	25-30	40-45	80-90	20-36	36-41	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H90	D90	12-15	25-30	40-45	80-90	20-36	36-41	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H95	D95	12-15	25-30	40-45	80-90	20-36	36-41	Sininen	Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000

Taulukko pohjautuu lajissääntöihin, ja taitotason määrittely toimii kaudella 2025 suosituksena järjestäjille.

* valvojan luvalla 1:7500

Kauden aikana kerätään kokemuksia ja palautetta taitotasosta sekä ohjeajoista, minkä jälkeen taulukko liitetään osaksi lajissääntöjä vuodesta 2026 alkaen.

<https://www.suunnistusliitto.fi/system/wp-content/uploads/2025/03/SSL-Suunnistusratojen-taitotasot-sarjat-ohjeajat-25.3.2025.pdf>

SM- JA NÄYTTÖKILPAILUT SEKÄ ELIITTISARJAT

		Ohjeaika finaaleissa minuutteina (voittaja)								Mittakaava	
Sarja	Sarja	Sprintti	Keskimatka	Pitkä matka	Erikoispitkä	Viesti	Yö	Taitotaso	Taitotaso	Sprintti	Metsä
H14	D14	12-15							Punainen	1:3000, 1:4000	
H15	D15	12-15	20-25	40-50	81-99		32-40		Violetti	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H16	D16	12-15	20-25	45-55	81-99		36-44		Sininen	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H17	D17	12-15							Musta	1:3000, 1:4000	
H18	D18	12-15	25-30	55-65	99-117		44-52		Musta	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H20	D20	12-15	25-30	65-75	117-135		52-60		Musta	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H21	D21	12-15	30-35	85-95	153-171		68-76		Musta	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H35	D35	12-15	30-35	65-75	117-135		52-60		Musta	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H40	D40	12-15	30-35	60-70	108-126		48-56		Musta	1:3000, 1:4000	1:10000, 1:15000
H45	D45	12-15	30-35	55-65	99-117	30-40	44-52		Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H50	D50	12-15	25-30	50-60	90-108		40-48		Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H55	D55	12-15	25-30	50-60	90-108		40-48		Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H60	D60	12-15	25-30	45-55	81-99		36-44		Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H65	D65	12-15	25-30	45-55	81-99		36-44		Musta	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H70	D70	12-15	25-30	40-50	72-90		32-40		Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H75	D75	12-15	25-30	40-50	72-90		32-40		Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H80	D80	12-15	25-30	40-50	72-90		32-40		Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H85	D85	12-15	25-30	40-50	72-90		32-40		Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000
H90	D90	12-15	25-30	40-50	72-90		32-40		Sininen	1:3000, 1:4000	1:7500, 1:10000

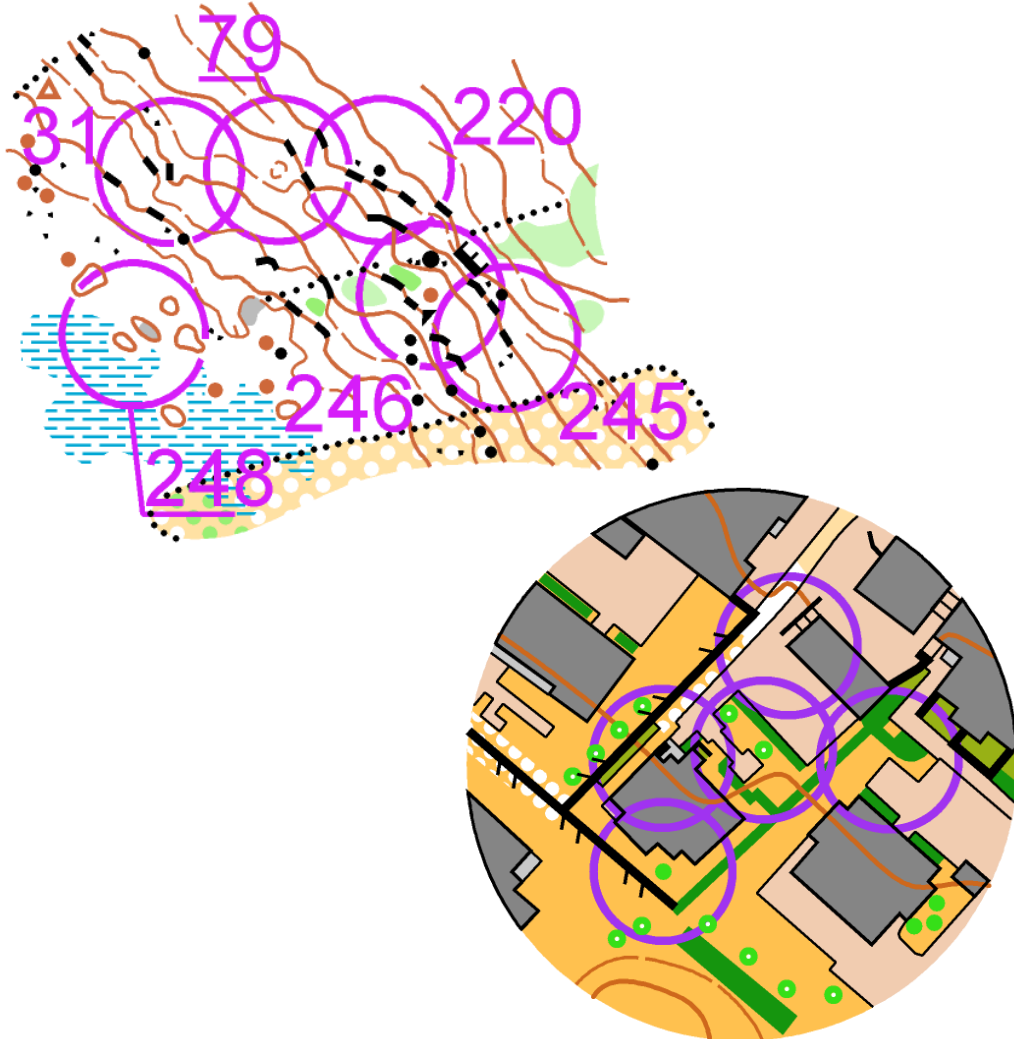
Ratojen laadinta 4/5

- ❑ Ratamestarien ja valvojen pitää tutustua lajisääntöihin
- ❑ Voimassa olevat säännöt SSL:n netissä (*kilpailu > säännöt ja ohjeet*)
  - Hyvä tuntee sääntökirjaa, että löytää tarvittaessa oikeat sääntökohdat
- ❑ Ratoja koskevia sääntöjä ei ole paljoa
  - Matkat, ohjeajat
  - Kilpailuohjeet, lähtökaavio ja lähtöluettelo
  - Kartta, ratamerkinntät, kielletyt alueet
  - Erillisohejeita: sprintti, hiihto- ja pyöräsuunnistus, tarkkuussuunnistus, RR+TR
  - **Kielletyt koodit 66, 68, 86, 89, 98, 99, 161 tai 191**
  - Lähekkäisten rastien minimietäisyys maastossa

Ratojen laadinta 5/5

☐ Lähekkäisten rastien minimietäisyys maastossa

Ehdottomat minimietäisyydet:

- 30 metriä metsälajeissa
- 15 metriä sprintissä

11.4 Rastit

11.41 Rastipisteet eivät saa sijaita 30 metriä lähempänä toisiaan. Rastipisteet voivat sijaita 30-60 metrin etäisyydellä toisistaan vain, jos rastipisteet ovat selvästi erilaisia sekä maastossa että kartalla. Etäisyys mitataan suoraa linjaa pitkin.

11.411 Kartan mittakaavan ollessa 1:5000 tai 1:4000 tai vieläkin suurempi rastipisteiden etäisyys ei saa olla lyhempi kuin 25 metriä mitattuna lyhintä mahdollista juostavaa reittiä pitkin eivätkä ne saa sijaita 15 metriä lähempänä toisiaan mitattuna suoraa linjaa pitkin. Rastipisteet voivat sijaita 15-30 metrin etäisyydellä toisistaan mitattuna suoraa linjaa pitkin vain, jos rastipisteet ovat selvästi erilaisia sekä maastossa että kartalla.

Ohjeet ja materiaalit

Kilpailun järjestämisen ohjeita ja lajisäännöt löytyvät osoitteesta www.suunnistusliitto.fi -> Kilpailu -> Kilpailun järjestäminen

Liiton nettisivut uudistuvat vuoden 2026 alkupuolella ja samalla ”siivotaan” myös ohjeita tiiviimpään muotoon ja poistetaan vanhentuneita tietoja.

Suunnistusliiton tapahtumaryhmä laati vuodelle 2025 muutamia suosituksia kilpailujärjestäjille.

SUOSITUKSET KESÄKAUDEN 2025 KILPAILUJÄRJESTÄJILLE ovat yhä voimassa:

- **Lasten ja nuorten sarjoissa suositellaan arvottuja lähtöaikoja**, jotta kilpailunomaisuus ja tapahtuman sosiaalinen puoli toteutuu paremmin. Lisäksi myös turvallisuuden tunne kasvaa, kun muita on samaan aikaan samalla radalla.
- Yleinen **lasten ja nuorten sarjojen huomiointi kilpailuissa on tärkeää**, lähtö- ja tuloslistoissa nämä sarjat tulisi nostaa esiin heti 21-sarjojen jälkeen seuraaviksi.

IRMA-Rastilippu, järjestäjän toiminnot

Maaseudun Tulevaisuus tarjoaa laatujournalismia suoraan maaseudun ja metsän ytimeistä.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Tule tutustumaan

KARTTA KILPAILUT KUNTOTAPAHTUMAT OMATOIMIRASTIT

Vuosi Alue Suunnistusmuoto Kilpailu
 Tulevat Kaikki alueet Kaikki Kaikki kilpailut HAE

Päivä	Kilpailupäivän nimi	Seurat	Suunnistusmuoto	Toiminnot
9.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 1. pv	Pajajaka Ski-O	HS	
10.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 2. pv	Pajajaka Ski-O	HS	
12.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 3. pv	Pajajaka Ski-O	HS	
13.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 4. pv (WRE)	Pajajaka Ski-O	HS	
14.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 5. pv (WRE)	Pajajaka Ski-O	HS	
27.12.2025	Kinkunsulatus hisut. ap. sprintti (lähikilpailu)	Oulun Tarmo	HS	
27.12.2025	Kinkunsulatus hisut. jp. keskimatka (lähikilpailu)	Oulun Tarmo	HS	
3.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_1. pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi	HS	
4.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_2. pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi	HS	
5.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_3. pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi	HS	
6.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_4. pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi	HS	
6.1.2026	Indoor O-Cup / Turku (epävirallisen SM-sarjan 1. osakilpailu)	Jatkuva Liike Oy	S	
17.1.2026	Hiihtosuunnistuksen SM-pitkä	Luumäen Rasti	HS	
18.1.2026	Hiihtosuunnistuksen SM-viesti	Luumäen Rasti	HS	
18.1.2026	Indoor O-Cup / Espoo (epävirallisen SM-sarjan 2. osakilpailu)	Espoon Suunta	S	
24.1.2026	Hauskin Hisu 1. pv	Hauhon Sisä	HS	
25.1.2026	Hauskin Hisu 2. pv. am-pitkä	Hauhon Sisä	HS	
25.1.2026	Indoor-O-Cup / Tampere (epävirallisen SM-sarjan 3. osakilpailu)	Koovee OK 77	S	
31.1.2026	Hiihtosuunnistuksen SM-sprintti (WRE)	Pihkaniskat Rasti-Jyry	HS	

Kilpailukalenteri jatkuu mainoksen jälkeen

Kalenteri

Maaseudun Tulevaisuus tarjoaa laatujournalismia suoraan maaseudun ja metsän ytimestä.

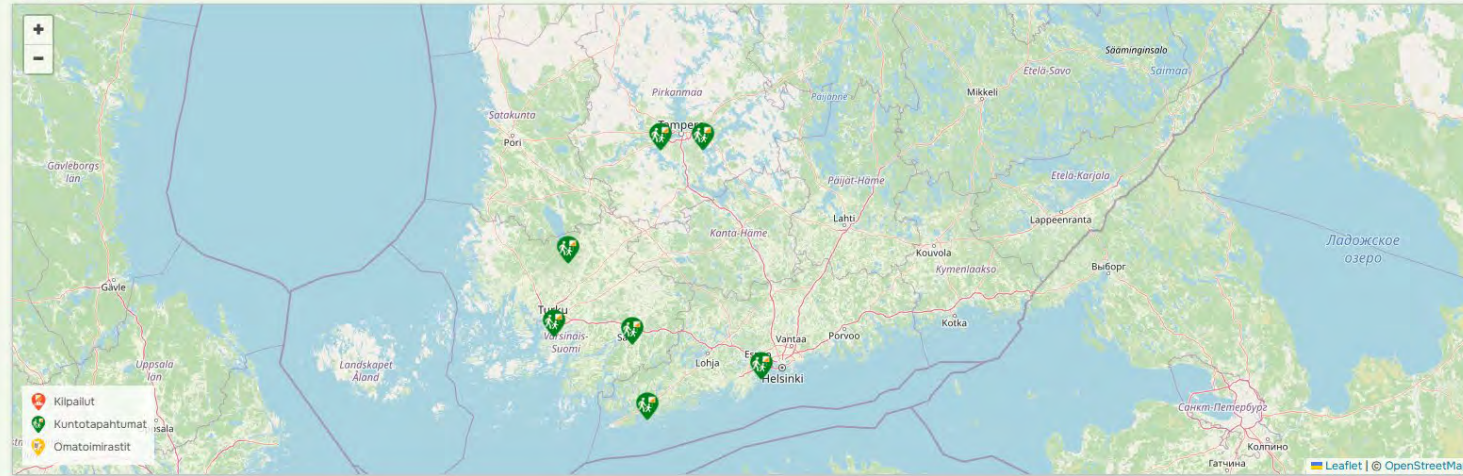
MAASEUDUN TULEVAISUUS

Tule tutustumaan

KARTTA KILPAILUT KUNTOTAPAHTUMAT OMATOIMIRASTIT

Tapahtumatyypit Vuosi Aika Alue Suunnistusmuoto Kilpailu
Kilpailu- ja kuntotap Tulevat Seuraavat 1 viikko Kaikki alueet Kaikki Kaikki kilpailut HAE

< Tänään >

Kalenteri

KARTTA KILPAILUT KUNTOTAPAHTUMAT OMATOIMIRASTIT

Maaseudun Tulevaisuus tarjoaa laatujournalismia suoraan maaseudun ja metsän ytimestä. MAASEUDUN TULEVAISUUS Tule tutustumaan

Päivä	Kilpailupäivän nimi	Seurat
9.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 1. pv	Paljakka Ski-O
10.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 2. pv	Paljakka Ski-O
12.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 3. pv	Paljakka Ski-O
13.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 4. pv (WRE)	Paljakka Ski-O
14.12.2025	3. Kainuu Ski-O Week 5. pv (WRE)	Paljakka Ski-O
27.12.2025	Kinkunsulatus hisut, ap_sprintti (lähikilpailu)	Oulun Tarmo
27.12.2025	Kinkunsulatus hisut, ip_keskimatka (lähikilpailu)	Oulun Tarmo
3.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_1.pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi
4.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_2.pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi
5.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_3.pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi
6.1.2026	3. Saimaan hiihtosuunnistusviikko_4.pv	Joutsenon Kullervo SK Vuoksi
6.1.2026	Indoor O-Cup / Turku (epävirallisen SM-sarjan 1. osakilpailu)	Jatkuva Liike Oy
17.1.2026	Hiihtosuunnistuksen SM-pitkä	Luumäen Rasti
18.1.2026	Hiihtosuunnistuksen SM-viesti	Luumäen Rasti
18.1.2026	Indoor O-Cup / Espoo (epävirallisen SM-sarjan 2. osakilpailu)	Espoon Suunta
24.1.2026	Hauskin Hisu 1. pv	Hauhon Sisu
25.1.2026	Hauskin Hisu 2. pv, am-pitkä	Hauhon Sisu
25.1.2026	Indoor-O-Cup / Tampere (epävirallisen SM-sarjan 3. osakilpailu)	Koovee
31.1.2026	Hiihtosuunnistuksen SM-sprintti (WRE)	OK 77 Pihkaniskat Rasti-Jury

IRMA-Rastilipun ominaisuudet ja kilpailunhallinta

- **Vuoden 2025 aikana tulleet ominaisuudet** karttasijainti, liitteiden ja linkkien sijoittelu sekä kilpailunäkymä

Rastilippu-palvelun yhdistymisen jälkeen myös kuntotapahtumat ja omatoimikartat samassa palvelussa:

<https://www.suunnistusliitto.fi/2025/12/irma-rastilipun-kunto-ja-omatoimitapahtumien-tapahtumahallinnan-ohjeita/>

- **Kilpailunhallinnan perusteet**

- Moniosainen (tai -päiväinen) kisa samaan IRMA-kilpailuun omille välilehdilleen – Huom! Viesti on aina oma yksittäinen kilpailutapahtuma, ei kilpailupäivä (syy: eri kilpailumuoto)!

- Moniosaisissa tärkeää muistaa kokonaishinta, ettei jää vahingossa 0 euroa

Hauskin Hisu

Tiedot Ilmoittautumisraportit Sarjat

TIEDOT

Kilpailupäivä	Hauskin Hisu 1. päivä, Härmeen am-keskimatka
Päivämäärä	25.1.2025
Päivän taso	Kansallinen
Laji	Hiihtosuunnistus
Matka	Keskimatka
www sivu	https://www.hauhonsisu.fi/suu...

ILMOITTAUTUMINEN

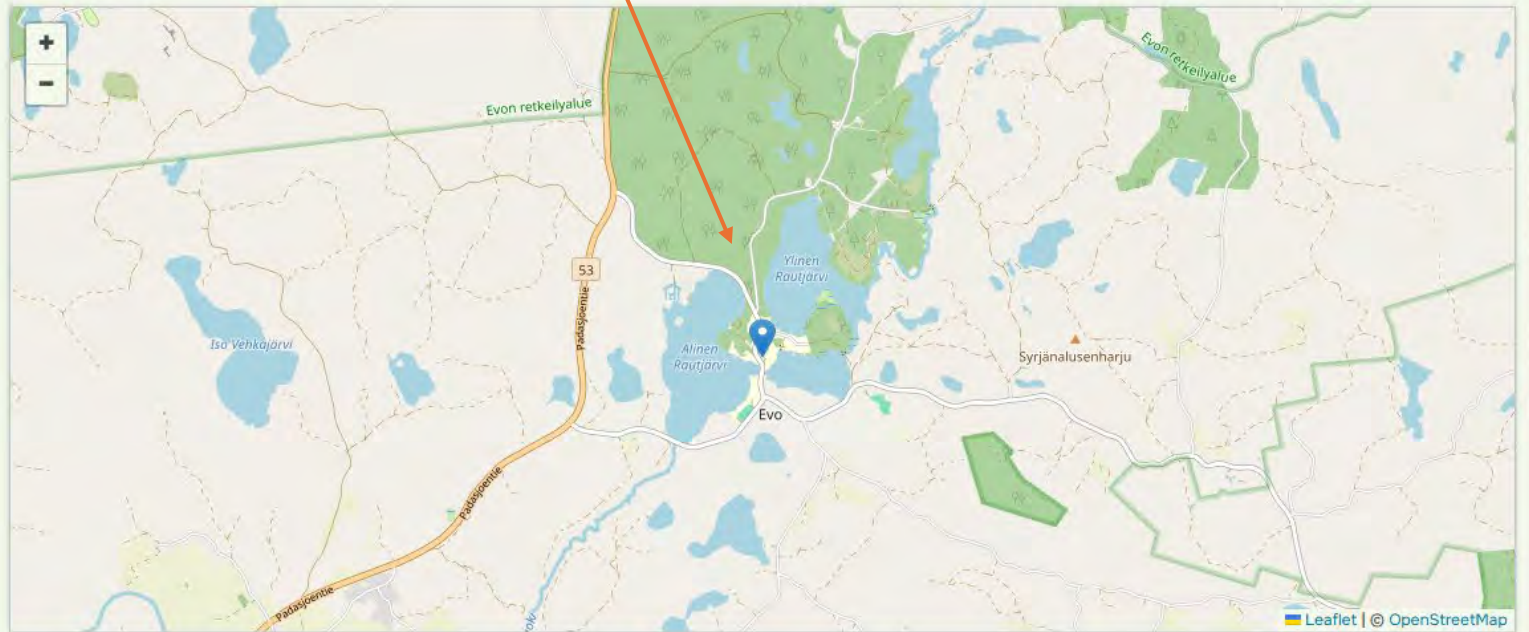
Ilmoittautumisporras #1	19.1.2025
Jälki-ilmoittautumisporras	23.1.2025
Emit numerot annettava etukäteen	23.1.2025

TAPAHTUMAINFO

Lähtöluettelo	Lähtöluettelo sarjoittain
Online-tulokset	Online-tulokset
Reittipalvelu	Livelox
Väliaikalistaus	Lauantain väliajat
Väliaikalistaus	Sunnuntain väliajat

Tapahtumainfo, liitteet ja linkit

Sijainti

TOIMIHENKILÖT

Kilpailunjohtaja	Lepistö Mikko Lähteenmäki Hannu , Ainontie 9 i 29 13500 Hämeenlinna hannu.lahteenmaki@pp4.inet.fi
Kilp.valvoja	Hiiri Ari
Ratam.ryhmän joht.	

Jos kilpailussa on kaksi osaa tai kaksi päivää, pitää ne lisätä luontivaiheessa. Huom! Jos toinen päivä on viesti, eivät voi olla saman IRMA-kilpailun alla.

Yhteiset tiedot kirjataan Kilpailu-välilehdellä, mutta kalenteriin tulee näkymään ko. kilpailupäivän nimi.

Seurakäyttäjän roolilla:

Kilpailun hallinta

Kilpailutapahtuman: Hauskin Hisu Kilpailupäivän: Hauskin Hisu 1. päivä, Hämeen am-keskimatka hallinta

[Muokkaa kilpailua](#)

[Peruuta kilpailu](#)

[Lähetä tulostiedosto](#)

Kilpailut

Kilpailu 1. päivä 2. päivä

Nimi • Hauskin Hisu Laji • Hiihtosuunnistus Kilpailutyyppi • Henkilökohtainen Alue • Häme Järjestävät seurat • Hauhon Sisu x

Leimausjärjestelmä • Emit EmiTag

Varapäivät

www sivu https://www.hauhonsisu.fi/suunnistus/hisu-2025-kisasivut

Peruutus-email lasse.lepisto@iki.fi

Lisätietoa

Sijainti (61.19647281519642,25.107868909835815) x

TOIMIHENKILÖT

Järjestäjä	Lepistö Mikko	HAE
Tiedottaja		HAE
Kilpailunjohtaja	Lepistö Mikko	HAE
Kilp.valvoja	Lähteenmäki Hannu	HAE
Ratavalvoja		HAE
Ehdotettu kilp.v.		HAE
Ehdotettu ratav.		HAE
Ratam.ryhmän joht.	Hiiri Ari	HAE
Lasten ratam.		HAE

ILMOITTAUTUMISPORTAAT JA SARJAT

Sarjojen ja maksujen luomiseen päästään Kilpailu-välilehdeltä

Liitteet ja linkit lisätään tästä

Sijainti määritellään Kilpailu-välilehdellä kartasta klikkaamalla tai osoitehauulla, josta muodostuu koordinaatit.

Kilpailut

Kilpailu 1. päivä 2. päivä

Nimi *
Hauskin Hisu 1. päivä, Hämeen am-keskimatka

Matkatyyppi
Keskimatka

Päivämäärä *
25.1.2025

Päivän taso *
Kansallinen

Katsastuksen selite

Rankkilpailu

Lisätieto

KILPAILUKESKUS

Kunta
Hämeenlinna

Kuvaus
Evon metsäopisto tai leirikenttä

Paikotusalueen kuvaus

Pesu järjestetty

Pesun kuvaus

KILPAILUKARTTA

Alueen sijainti
Metsähallituksen maa-alueet Evo

Maaston kuvaus
Kangasmaastoa

Mittakaava
1:10000

Painovuosi
2025

Karttaa on käytetty aiemmin

Kuvaus käytöstä

Kilpailukiellon alkupäivä

Kiellon päättymispäivä

Kiellon www-sivu

TALLENNA

PALAA

Ensimmäiselle välilehdelle asetetaan ilmoittautumisportaati.
Päiväkohtaisille asetetaan sarjat ja maksut.

Kilpailun ilmoittautumisportaati, sarjat ja hinnat

Ilmoittautumisportaati 1. päivä 2. päivä

	Sulkemispäivä	Kerroin
1. ilmoittautumisporras	19.1.2025	
3. ilmoittautumisporras		

	Sulkemispäivä	Kerroin
2. ilmoittautumisporras		
Jälki-ilmoittautumisporras	23.1.2025	

PÄIVITÄ HINNAT

Emit-muutosten sulkem...

23.1.2025

SULJE HETI

~~SWIFT-pankkikoodi~~

~~ITELFIHH~~

~~IBAN-tilinumero~~

~~FI5542521040000825~~

TALLENNA

PALAA

← Pankkiyhteystiedot tulevat poistumaan, kun Paytrail-malli astuu käyttöön.

Kilpailun ilmoittautumisportaat, sarjat ja hinnat

Ilmoittautumisportaal 1. päivä 2. päivä

LISÄÄ

Sarja	Tarkenne	Sarjaan tarvitaan lisenssi	1. pv	1. kok	Jälki pv	Jälki kok	Hyväksytty	Tiedot
H21	A	☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H21	C	☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H35		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H40		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H45		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H50		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H55		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä

1. portaan päivakohtainen hinta

1. portaan kokonaishinta (molemmat päivät)

Ei saa unohtaa kaksipäiväisissä kisoissa, ja tulee olla molemmille välilehdille merkittynä!

TALLENNA

POIETA

LUO OMA SARJA

PALAA

Kilpailun ilmoittautumisportaat, sarjat ja hinnat

Ilmoittautumisportaat 1. päivä 2. päivä

LISÄÄ

Sarja	Tarkenne	Sarjaan tarvitaan lisenssi	1. pv	1. kok	Jälki pv	Jälki kok	Hyväksytty	Tiedot
H21	A	☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H21	C	☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H35		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H40		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H45		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H50		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä
H55		☒	25,00	50,00	37,50	75,00	☒	Näytä

TALLENNA

P01674

LUO OMA SARJA

KOPIOI SARJA- JA MAKSUMÄÄRITYKSET

PALAA

Kopiointi ensimmäiseltä päivältä, kun siellä kaikki valmiina

Sijainnin määrittäminen kartalta tai osoitehauulla.

Kilpailut

Kilpailu 1. päivä 2. päivä

Nimi *

Hauskin Hisu

Leimausjärjestelmä *

Emit EmiTag

Varapäivät

TOIMIHENKILÖT

Järjestäjä

[Lepistö Mikko](#)

HAE

Tiedottaja

Kilpailunjohtaja

[Lepistö Mikko](#)

HAE

Kilp.valvoja

[Lähteenmäki Hannu](#)

HAE

Ratavalvoja

HAE

Ehdotettu kilp.v.

HAE

Ehdotettu ratav.

HAE

Ratam.ryhmän joht.

[Hiiri Ari](#)

HAE

Lasten ratam.

HAE

ILMOITTAUTUMISPORTAAT JA SARJAT

TALLENNA

LIITE

PALAA

Laji *

Hiihtosuunnistus

Kilpailutyyppi *

Henkilökohtainen

Alue *

Häme

Järjestävät seurat *

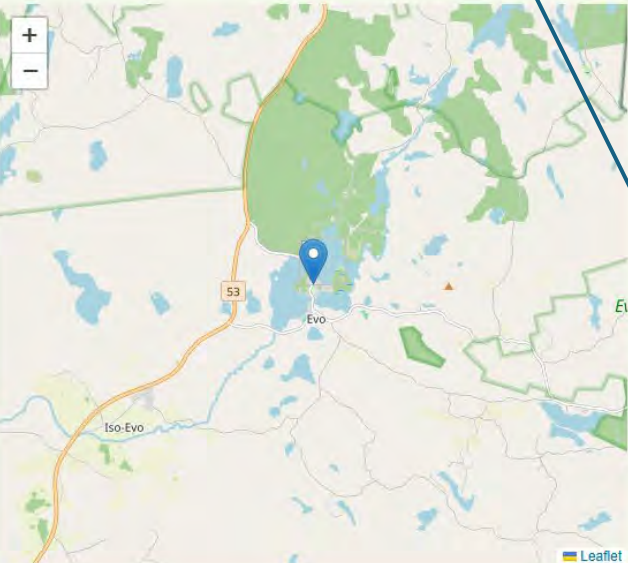
Hauhon Seur.

EMIT vuokra

6

www sivu

<https://www.h...>

SUGGESTED LOCATIONS

PERUUTA TALLENNA

Sijainti

(61.19647281519642,25.107868909835815)

Liitteiden ja linkkien lisääminen Kilpailu-välilehdelle ja julkiseen näkymään

Liite

Hauskin Hisu Päivä #1 Päivä #2

LISÄÄ LINKKI

LISÄÄ TIEDOSTO

Tyyppi	Selvitys	Tyyppi	Polku	Toiminnot
Reittipalvelu	Livelox	URL	https://www.livelox.com/Events/Show/146923/Hauskin-Hi...	
Lähtöluettelo	Lähtöluettelo sarjoittain	URL	https://www.hauhonsisu.fi/suunnistus/Kisat/Hisu2025/Lah...	
Online-tulokset	Online-tulokset	URL	https://online4.tulospalvelu.fi/tulokset-new/fi/2025_hauski...	
Väliaikalistaus	Lauantain väliajat	URL	https://www.hauhonsisu.fi/suunnistus/Kisat/Hisu2025/Vali...	
Väliaikalistaus	Sunnuntain väliajat	URL	https://www.hauhonsisu.fi/suunnistus/Kisat/Hisu2025/Vali...	

PALAA

Kartta ja radat

Ajankohtaisia asioita

- Karttojen kuvausohjeita
- Ratoihin liittyviä sääntöjä

Karttapainatus / karttojen tulostaminen

Suunnistusliiton karttaraha seuroille

Täsmätietoa ratamestareille ja valvojille

- Hyvä tietää myös urheilijoiden ja lajin harrastajien

Painatusasiat

❑ Perinteinen offsetpainatus on jäämässä pois

- Kaikki “tulostus” -menetelmät ovat käytännössä samaa asiaa
- Nimet ovat vain myyntinimiä laitteiden koon ja firmojen perusteella

❑ *Lasertulostus*

❑ *Väritulostus*

❑ *Digiprint*

~~“Tulostekartta”~~

□ Puhutaan oikeilla termeillä

➤ Jätetään jo pois *“tulostekartta”* -nimi

□ Kartat ovat eri lajimuodoissa esim.

□ Suunnistuskartta

□ Sprinttisuunnistuskartta

□ Pyöräsuunnistuskartta

□ Hiihtosuunnistuskartta

➤ **Ei ”tulostekartta”**

Kilpailukutsussa tai kartan otsikossa

Kartta: ~~Tulostekartta~~, Vuokatinvaara

Kartta ja mittakaavat:

Suunnistuskartta Mapline Oy/Pasi Jokelainen, päivitys 2025.

Mittakaavat H/D8-14 1:7500 ja H/D16-40 1:10 000. H/D45 ylöspäin 1:7500.

Viestissä kaikissa sarjoissa 1:7500.

□ **Jatkossa: Laadukkaat ja tehokkaat digipainokoneet**

- **Offsetpainamisen korvaaja**
- **Kestävä ja tarkka painojälki**
- **Tarkka kohdistuminen**
- **Nopea ja tehokas työskentely**

- **Asiakkaan kannalta sama toiminta kuin väritulostuksessa**
  - **Pdf-tiedostona kartta+rata**
  - **Ei isoa valmistelutyötä painopaikassa**

□ *Myös arvokisat: MM-Kuopio, Jukola*

□ *Myös 1:15 000*

□ *Erinomaiset kokemukset 2024-2025:*

□ *SM-pitkä ja SM-erikoispitkä, maailmancup ja MM-pitkä 1:15 000*

Kuvan laitteiston pituus noin 8 metriä

□ Varoituksen sana:

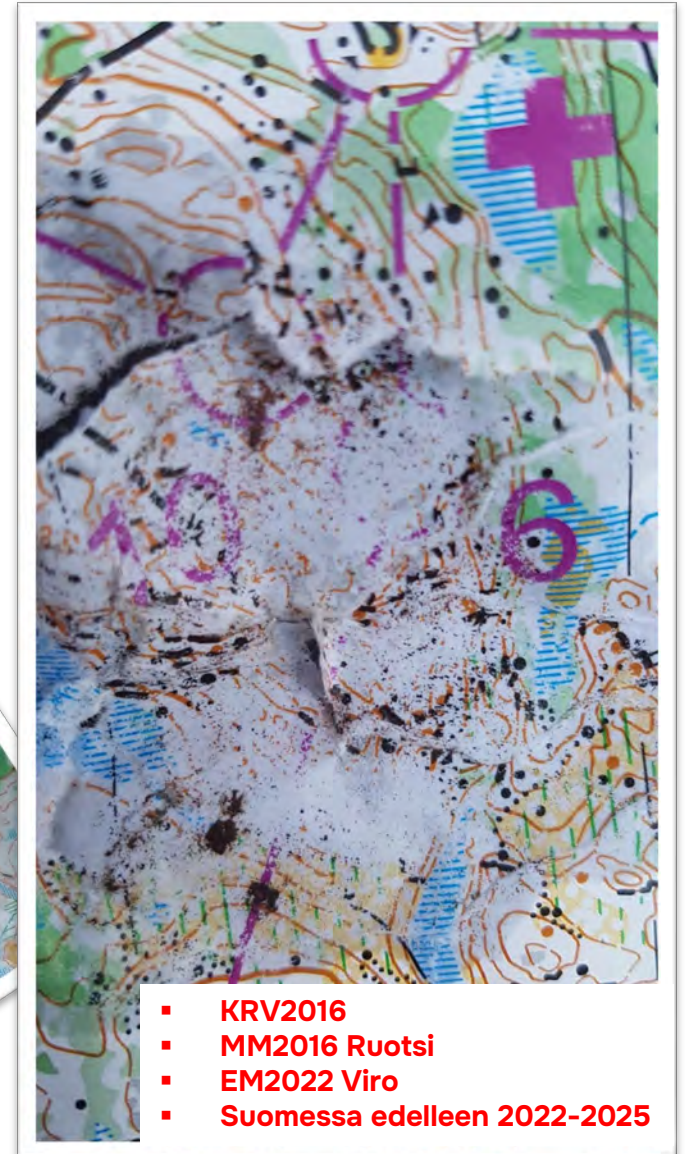
➤ Karttapaperien laatuvirheet

➤ Yleisesti käytetyissä ja tunnetuissa karttapapereissa on laatueroja eri valmistuserissä

- Painoväri irtoaa “hileinä” paperin pinnasta
- Sama paperilaatu on voinut toimia aina hyvin, mutta jossakin valmistuserässä onkin laatuvirhe

➤ Tärkeimmissä kisoissa ja seurojen omillakin laitteilla kannattaa testata ja varmistaa värien kestävyys kartalla

- *Kastellaan ja muokataan valmista karttaa*
- *Testaamisessa karttamuovin sisälle vettä*
- *Karttamuovin saumaus auttaa jo paljon*

□ “Säänkestävät” materiaalit suurella varauksella

Kartankääntö / kartanvaihto

□ Lähtökolmio on vain radan alussa

- Kartankääntö ja kartanvaihto merkitään uudella ympyrä-kolmiolla
- Rastinmäärittäeseen oma kuvake kartankäännölle

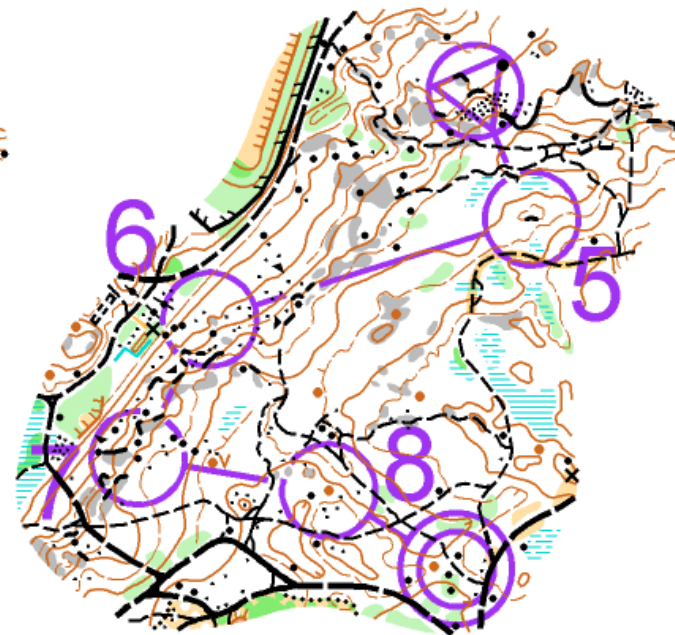
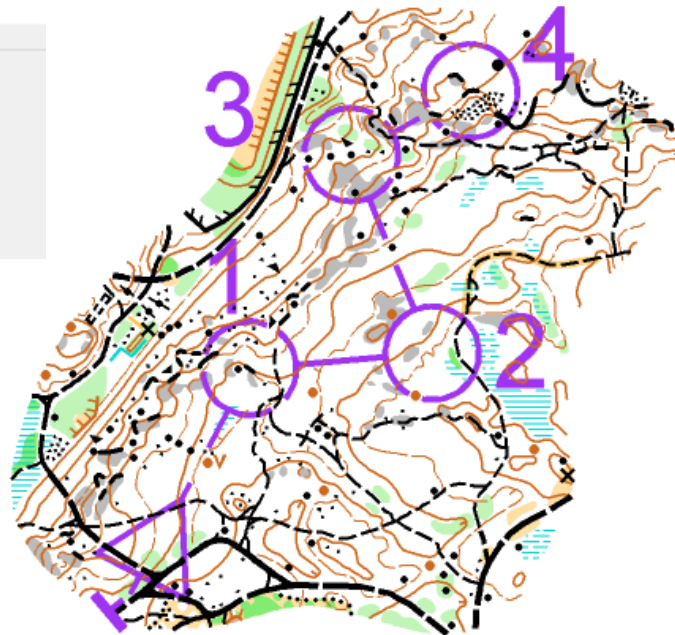

Rata 1		1,4 km	
--- 60 m --->			
▷		⊗	○
1	31	⊗	1,5
2	32	↗	
3	33	▲	1,4
4	34	⊗	2
↻			
▷		⊗	2
5	35	⊗	1
6	36	↘	
7	37	▲	1,6
8	38	●	
○ 120 m ○			

Lisää ratakohte

Lisää

- Pakollinen ylityskohta
- Pakollinen osuus kielletyn alueen läpi
- Kartanvaihto
- Kartan kääntö

Rata 1		1,4 km	
--- 60 m --->			
▷		⊗	○
1	31	⊗	1,5
2	32	↗	
3	33	▲	1,4
4	34	⊗	2
↻			
▷		⊗	2
5	35	⊗	1
6	36	↘	
7	37	▲	1,6
8	38	●	
○ 120 m ○			

□ *Ratamestarin tukiohjelma*

□ *Lisätään ratakohteeksi rastin yhteyteen myös uusi "lähtöpaikka"*

Lisää...

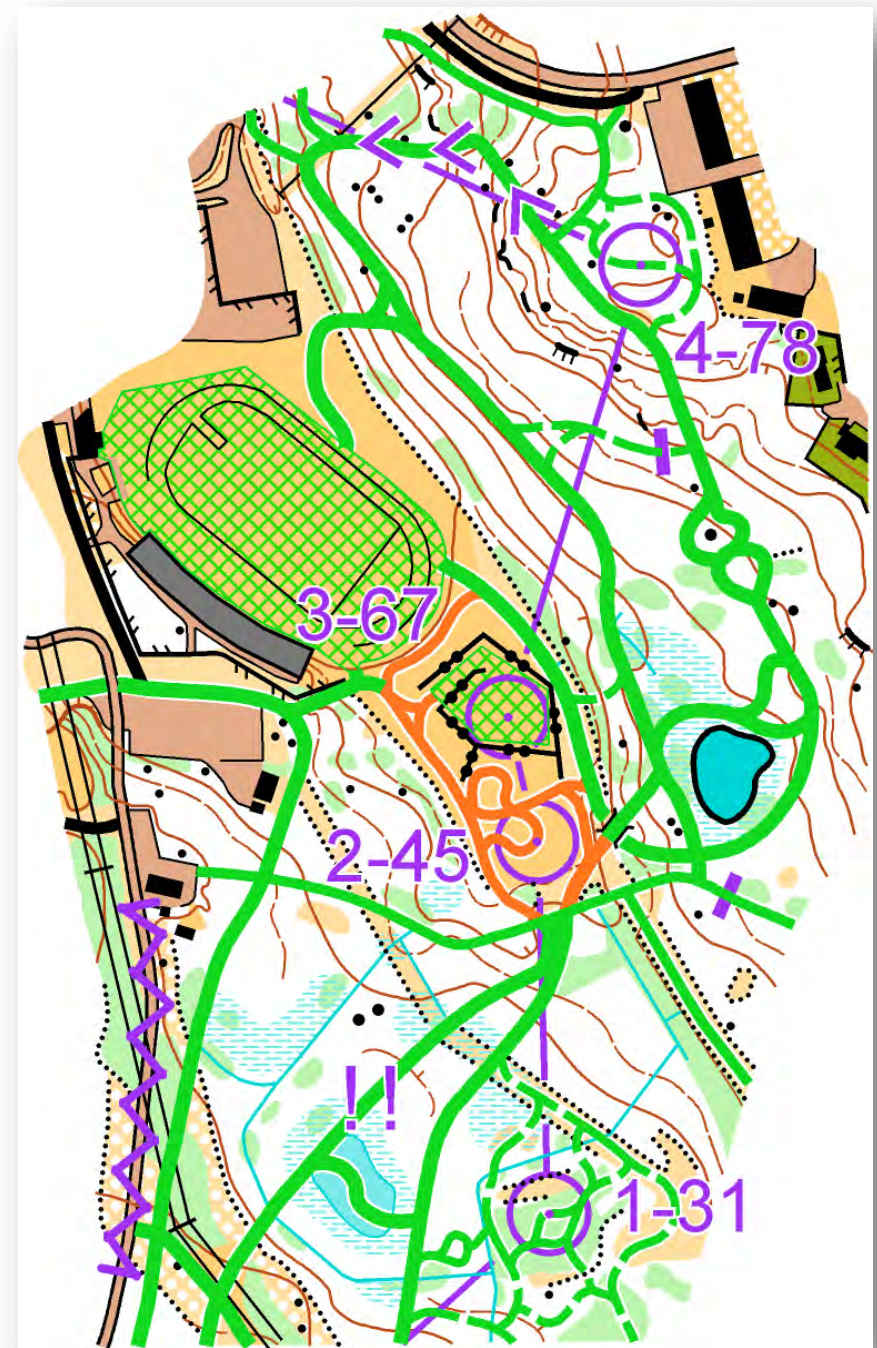
Pituus: 1.410 km

- V1
- L1
- 1. 31
- 2. 32
- 3. 33
- 4. 34
- ▷
- L2
- 5. 35
- 6. 36
- 7. 37
- 8. 38
- M1

Hiihtosuunnistus

□ Kansainvälisesti uusia kartta- ja ratamerkintöjä

- *Avoimet nurmikot vaaleampi keltainen 75 %*
- *Mahdollisuus käyttää valkoista uran reunusta väripintojen alueilla*
- *Uralla oleva este ja vaarallinen osuus*
- *Ratatekninen aita (muuri): Labyrintti*
- *Yhteen suuntaan kuljettava ura (suuntanuolet)*
- *Oranssilla värillä urat, joilta ei saa poistua tai tulla sivusta:*
  - *Oikomiskielto*
- *Vain harvoin ja harkiten tarvetta Suomessa*

Suunnistusliiton karttaraha seuroille

- ❑ *Tavoitteena, että kunnat maksavat karttakustannuksista mahdollisimman paljon*

❑ Liiton karttaraha on seuroille apuna

- ❑ Tänä vuonna liiton tuen suuruusluokka seuran omarahoituksesta
  - ❑ pääkilpailuille ja päätapahtumille 40 %
  - ❑ kilpailukartoille 30 %
  - ❑ kuntorasteille 20 %

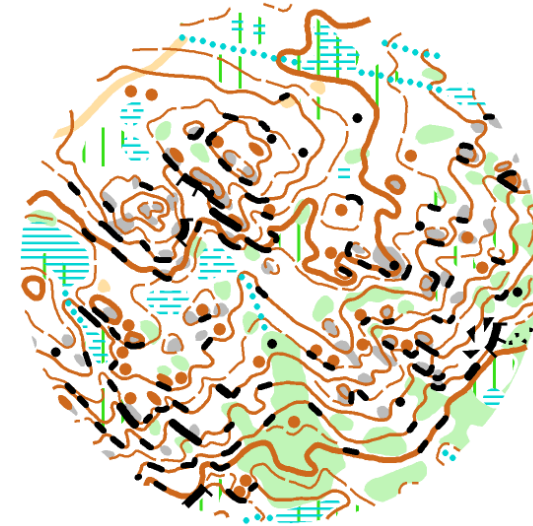
❑ *Uusi kuntannusperusteinen karttarahan jako*

- ❑ *SSL:n karttaraha haetaan vuosittain loka-marraskuussa ja maksetaan seuroille joulukuussa*
- ❑ *Liiton toimintasuunnitelmassa on päätös vuodelle 2026*

TUOTENIMIKE	YKS	MÄÄRÄ	A-HINTA
Karttatyöt 2025 / 25,5%			
-Jormua 5 km2 päivitys: 1350 eur talv. 25,5%			
-Kieronmäki 1 km2 uusi + 1,5 km2 päivitys: 700 eur talv. 25,5%			
-Vimbeli-Huuhkaia 6 km2 päivitys: 3047 eur talv. 25,5%			

Karttojen kuvausohjeet / karttasäännöt

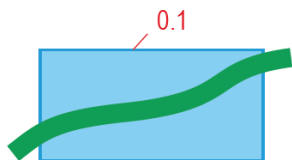
- ❑ Karttasääntöihin ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia
  - **ISOM 2030** työnimenä seuraavalle kuvausohjeiden päivitykselle

- ❑ Lähivuodet ilman muutoksia

- ❑ **Mittakaava 1:7500 suunnistuskartalla**
  - **Alle 14- ja yli 45-vuotiailla sallittu aina**
  - **Kaikilla muillakin sallittu valvojan luvalla (jopa H/D21 ilman WRE)**
  - *15-21-sarjoilla käyttö vain harkiten ja perustellusti*

- ❑ **Sprinttisuunnistuksen mittakaavat**
  - **1:4000 ja 1:3000** molemmat ovat sallittuja ja mahdollisia kaikille sarjoille

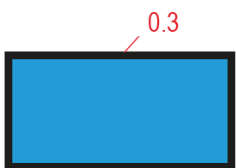
Ratamestarit ja valvojat tuntevat säännöt ja karttasäännöt

- ❑ Kiellettyjä alueita ovat vain violetilla merkityt kohteet ja oliivinvihreä piha-alue
  - ❑ suunnistus + hisu + pysu

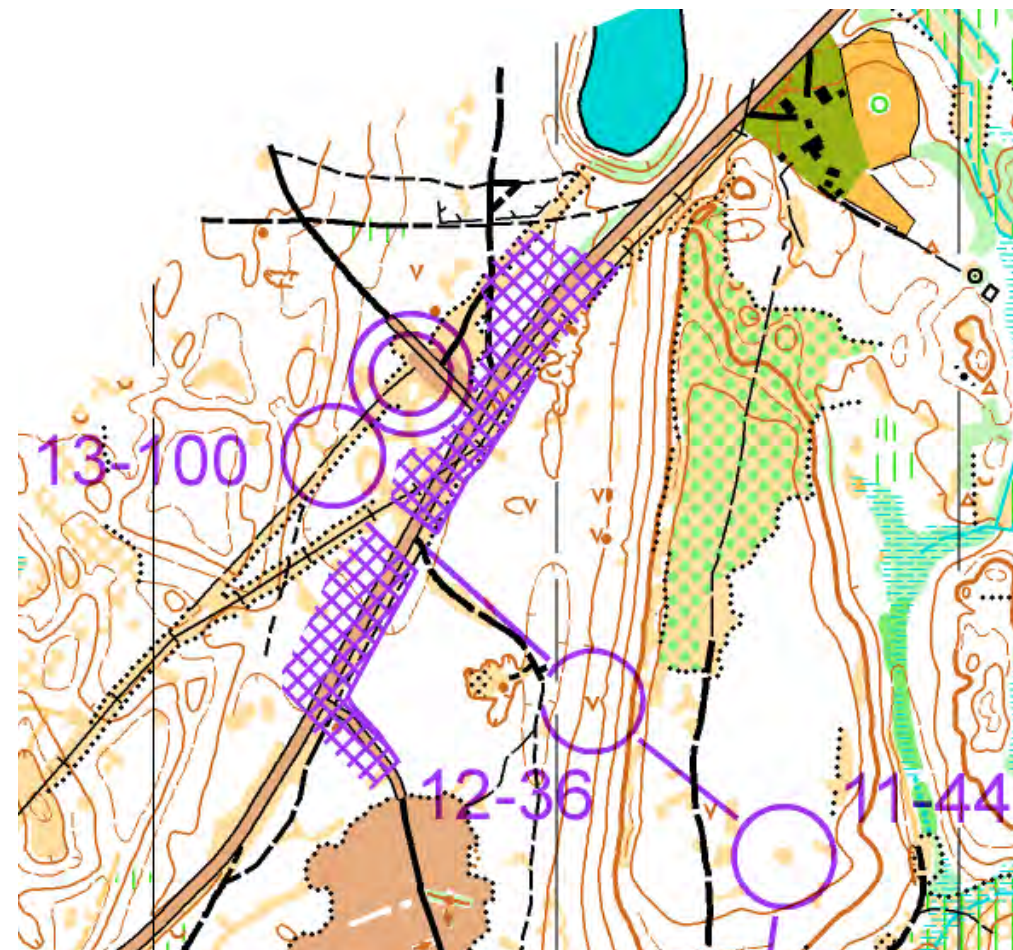
Hiihtosuunnistuksessa lisäksi kielletty vesialue

- ❑ Hiihtosuunnistus, sallittu vesialue

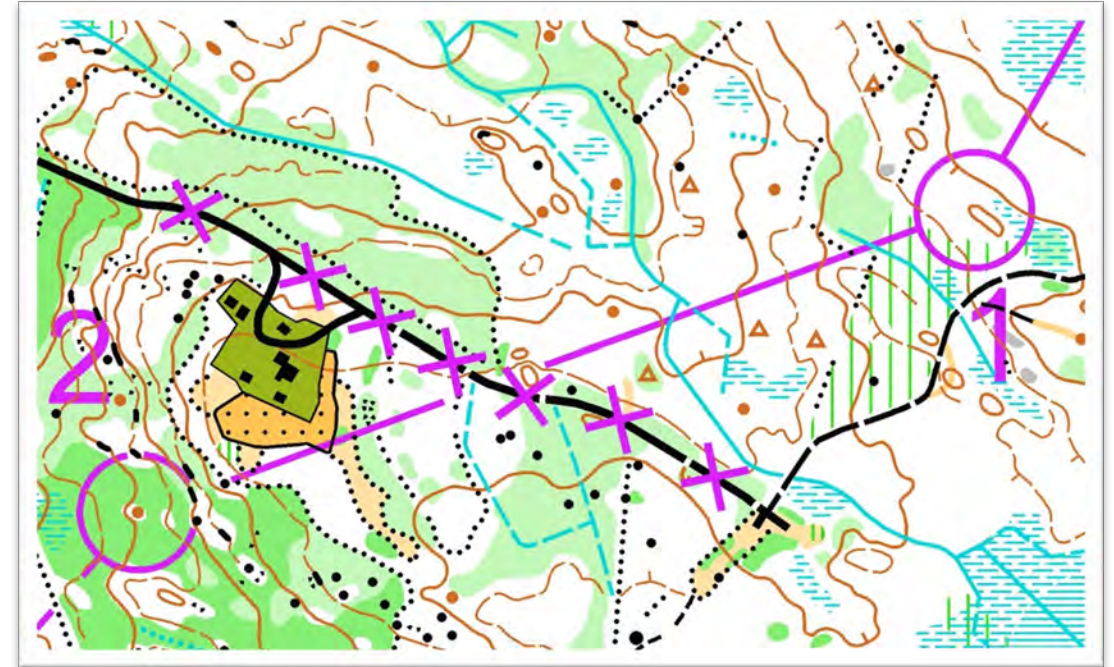
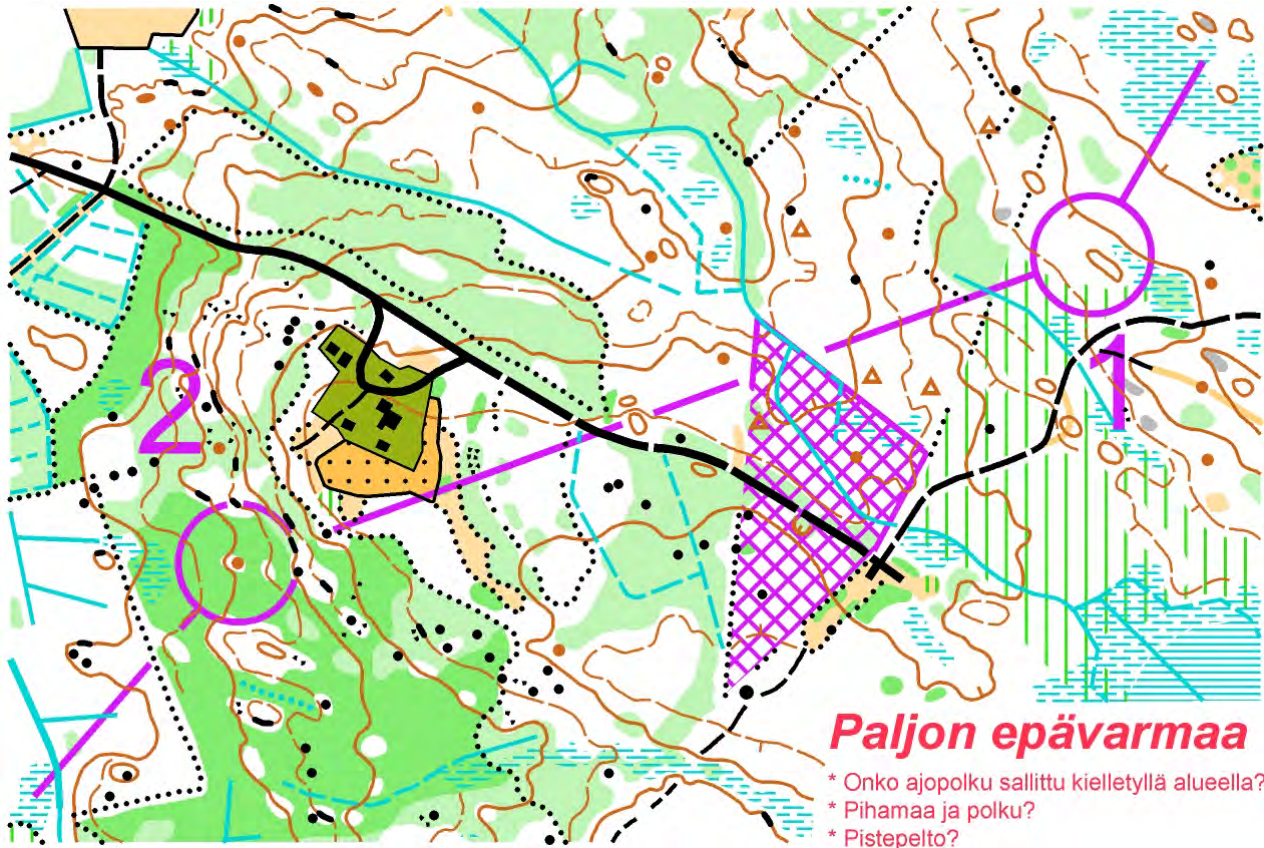

- ❑ Hiihtosuunnistus, kielletty vesialue
  - ❑ Tumma sininen
  - ❑ Paksu musta reunaviiva

❑ *Sprinttisäännöt ovat erikseen*

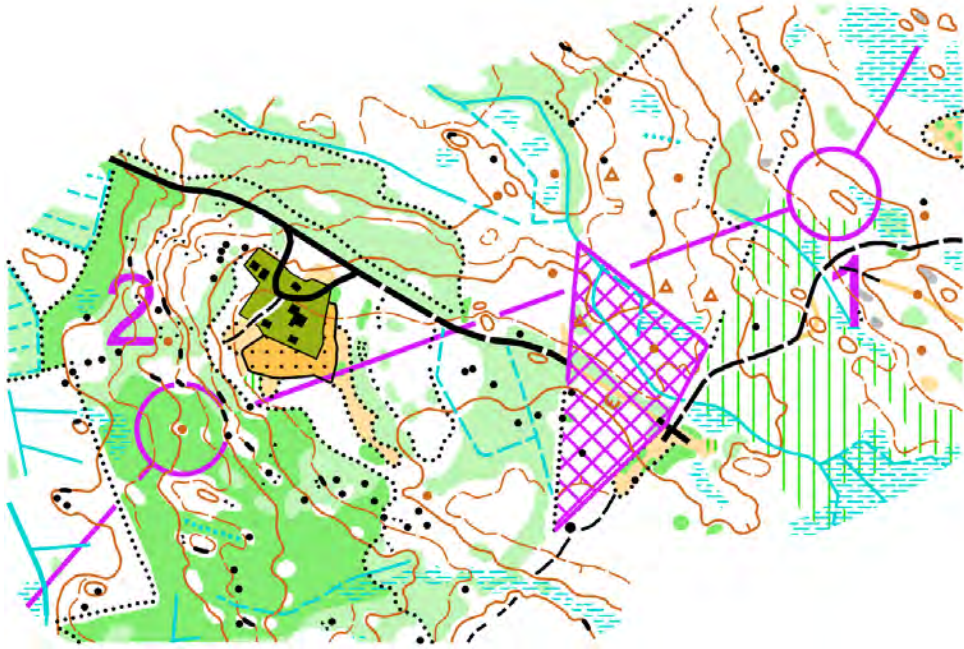
Vältetään epäselviä ja epävarmoja tilanteita

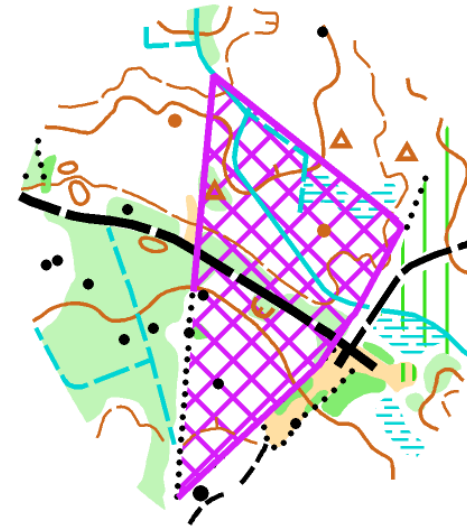
KIELLETYN TIEN RUKSIT

✓ Huomioitava yksityiskohta IOF:n ohjeissa

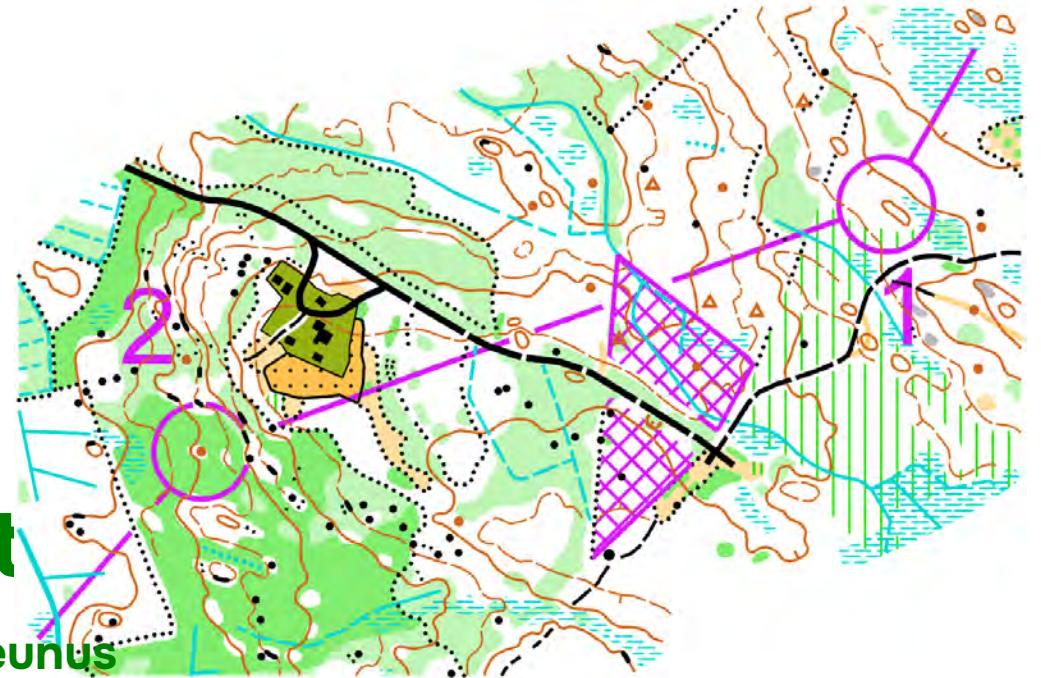
- Ruksit kieltävät vain tietä pitkin kulkemisen
- Sallittua olisi ylittää tie kohtisuoraan!
- Hiihto- ja pyöräsuunnistuksessa parempi Zig-Zag-viiva

- **Tarvittaessa kielletty tie pois kartalta**
- *Harkiten, jos tulisi tarve tällaiselle*

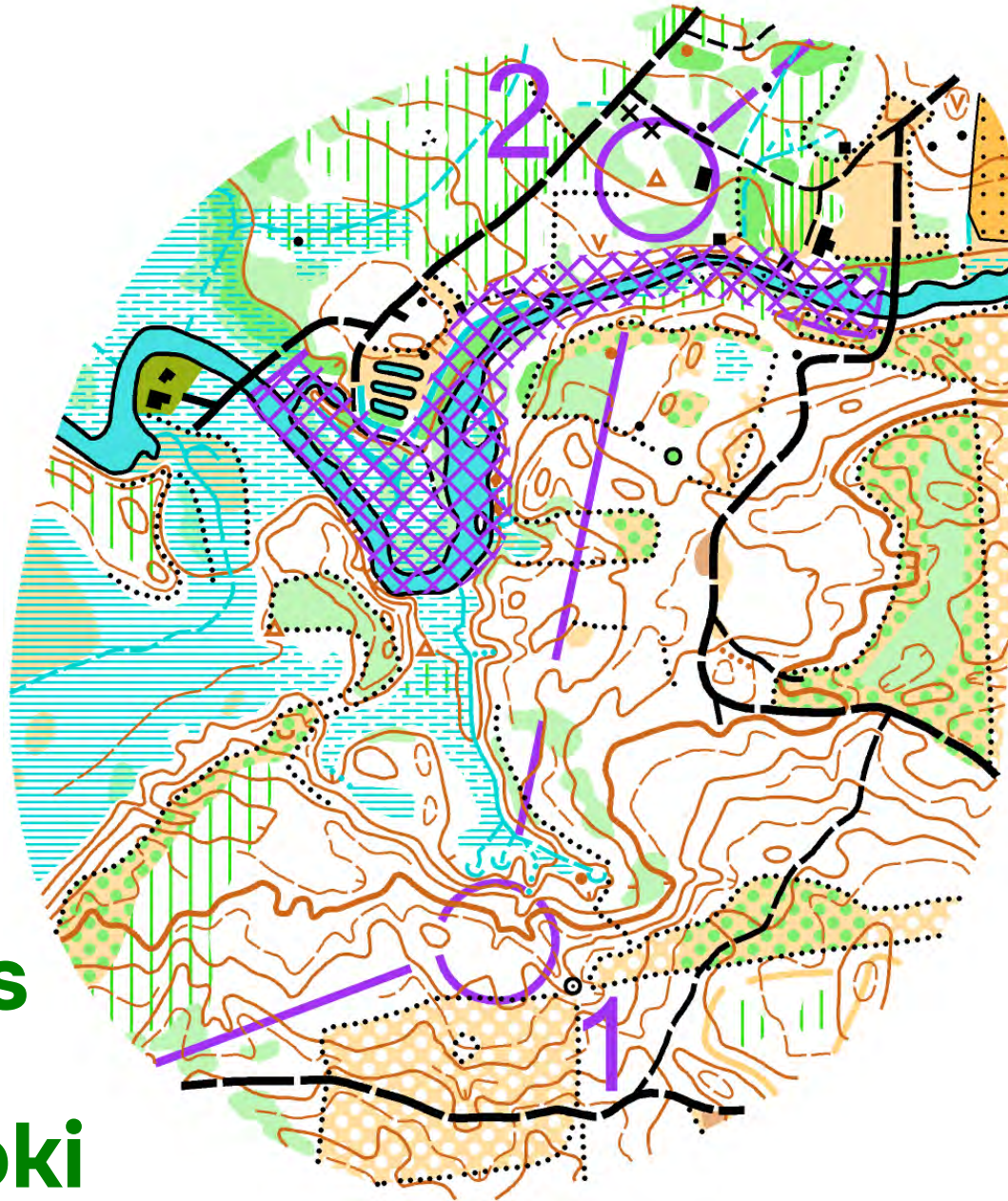

Epäselvä tilanne

- **Kielletty alue**
- **Sallittu tiereitt**

➤ **Pieni polku pihamaalla > valkoinen reunus**

□ Joen ylitys

□ Kielletty joki

Sääntö / maastomatkat

- *Vesialueen yli saa kahlata tai uida*
- *Tarvittaessa kiellettyä aluetta vesistön päälle*

Piha-alueet suunnistuskartalla

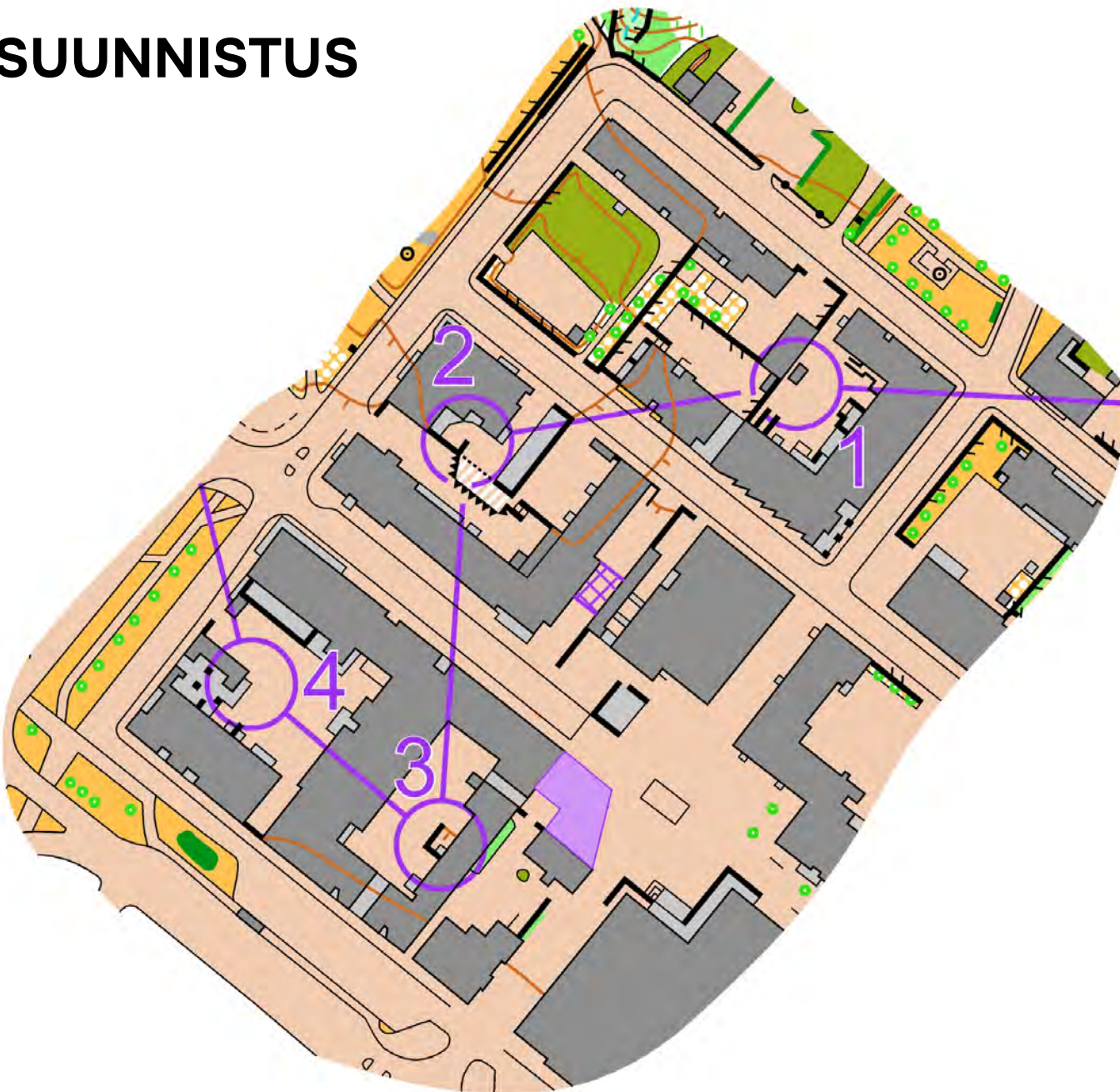
- Tiet ovat sallittuja
- Sallituille poluille valkoinen aukotus
- Kiellettyjä polkuja ei kartalle

- Varotaan jättämästä epämääräisiä tilanteita

SPRINTTISUUNNISTUS

- ❑ *Kartan ja maaston muokkaus*
- ❑ **Kuvassa muutama hyvä rastiväli**
- ❑ **Vauhdikasta, ei ahtaita paikkoja**
- ❑ **Muutama ratatekninen este**
- ❑ **Mahdollisia reitinvalintoja riittävästi**
- ❑ **Reitin toteutuksessa “kääntöä ja vääntöä”**
- ❑ *Pihamaiden ja kiellettyjen alueiden riskit ja valvonta -> vältetään ongelmat ja ansapaikat*

SPRINTTISUUNNISTUS | radat

Sprinttiradan pituus mitataan ja ilmoitetaan lyhintä sallittua reittiä pitkin (ei linnuntietä)

› Muistetaan oikea ratapituus myös tulospalvelun tietoihin

› **Ratamestariohjelmissa voidaan huomioida lisämatka**

❑ Eri sarjojen kilometrivauhteja

❑ H21 : 3.30 min/km

❑ D21 : 4 min/km

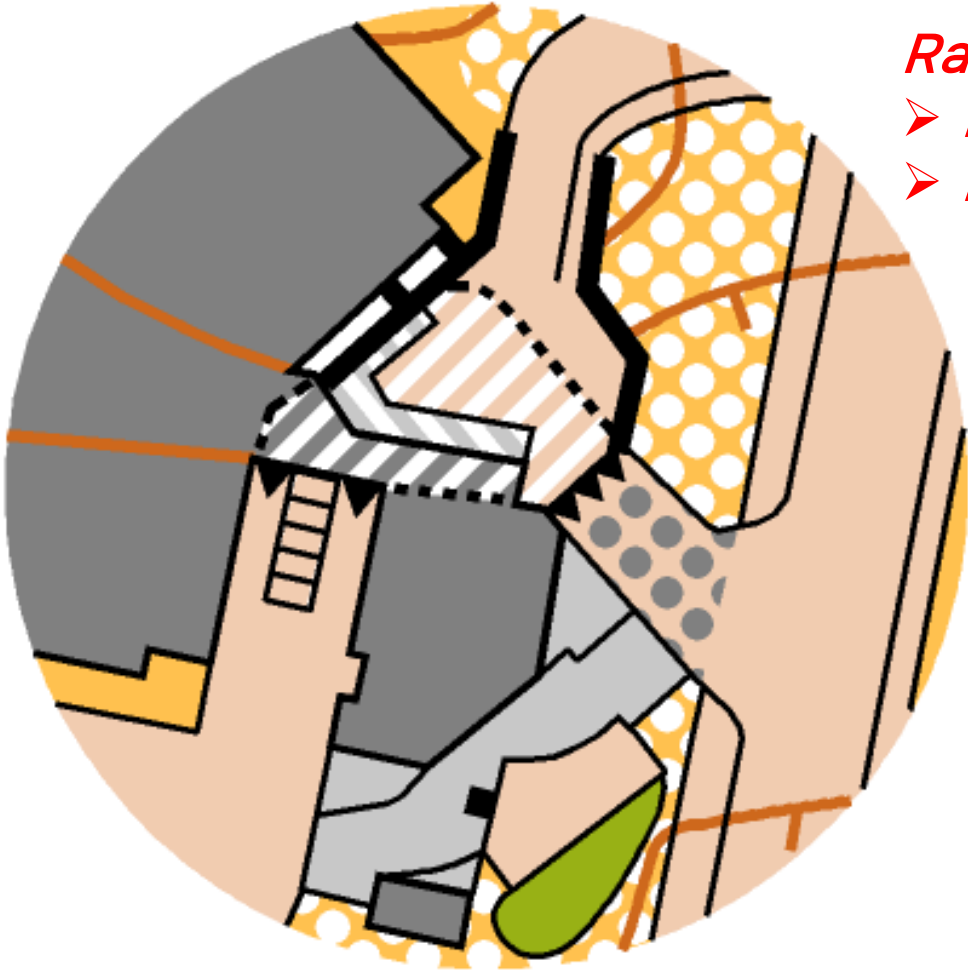
❑ H14 : 4.30-5.00 min/km

❑ D14 : 5.15-5.30 min/km

Rata:	Pituus:	Lisäpituus:
	[km]	[km]
Men	4.10	1,22
Women	3.49	0,92
Men Q	3.69	1,39
Women Q	3.28	1,18

❑ Ohjeaika kaikissa sarjoissa 12-15 minuuttia

❑ *Lasten ratapituudet lähempänä aikuisia kuin metsäkisoissa, mutta taitotasoa huomioitava*

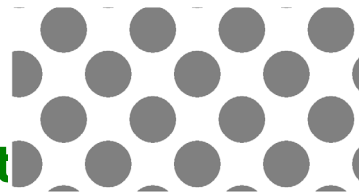

Ratamestari ja kartantekijä:

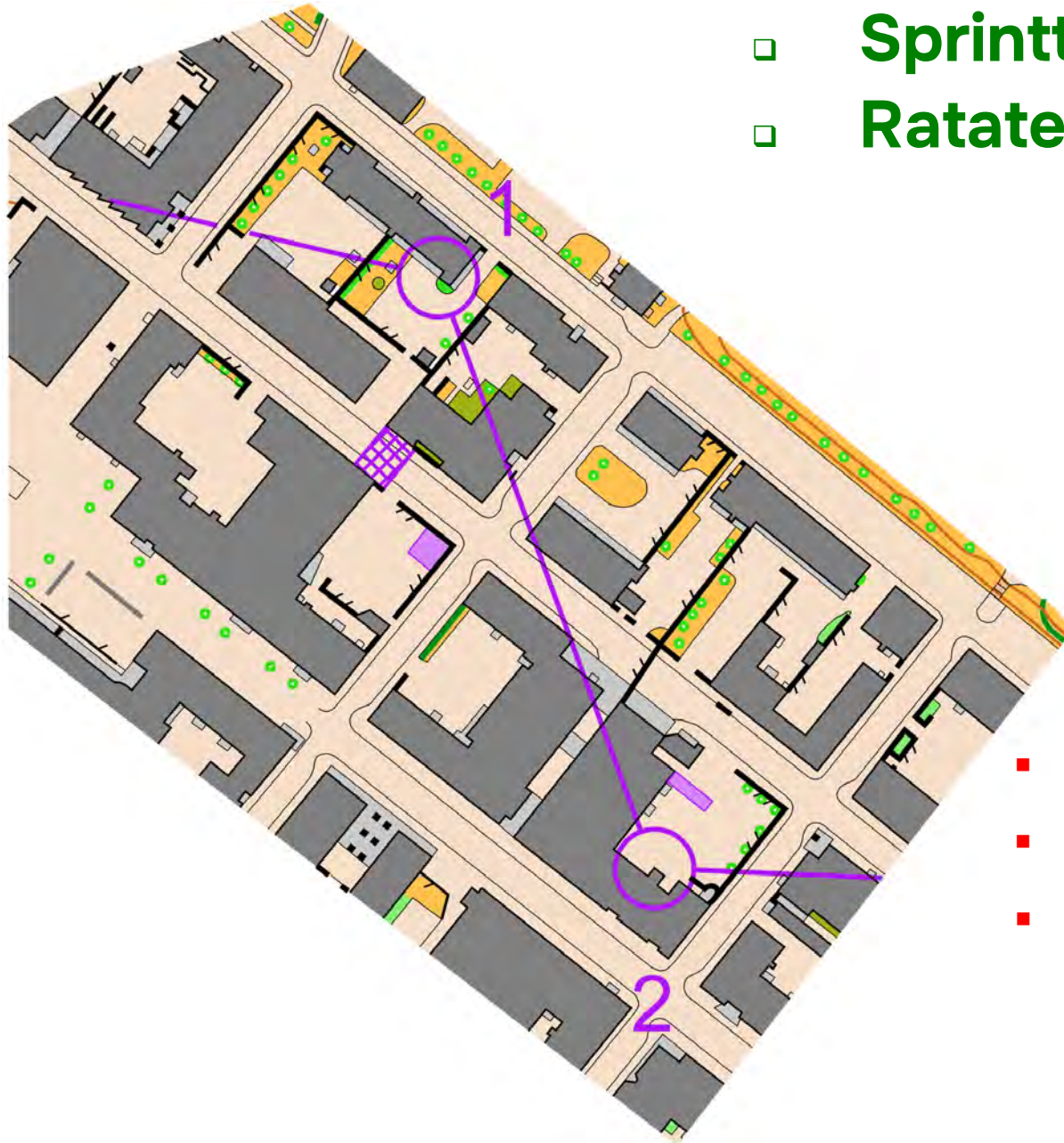
- *Huolellisuutta ja varovaisuutta monimutkaisissa kohteissa*
- *Ei rasteja 2-tasoisiiin kohteisiin*

Sprintti ei ole kikkailua eikä seikkailua

- **2-tasoiset kohteet**
- **Myös rakennuksen merkki voi olla 2-tasoinen vinoraita**
- **Tiheästi kohteita sisältävä alue (pyörätelineet, leikkipuist**

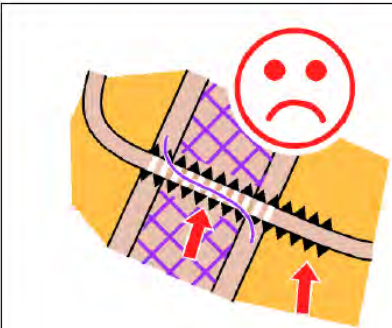
- **Sprintti**
- **Ratatekniset kielletyt alueet**

- **Violetti kielletty alue on selkeä kartalla**
- **Epäluonnollinen aita tien yli ei ole hyvä**
- **Ei pelkkää violettiä paksua viivaa**
  - **Lisäksi myös kiellettyä aluetta, jos on ns. ratatekninen katkaisu**

IOF:n hyvä lisäohje sprinttiin

27 Bridge with underpasses

It is not possible to cross the purple street under the bridge. "Shark teeth" and two-level symbols do not match.

This example is contrived.

Use one level symbol on the bridge, if under bridge is not allowed to run.

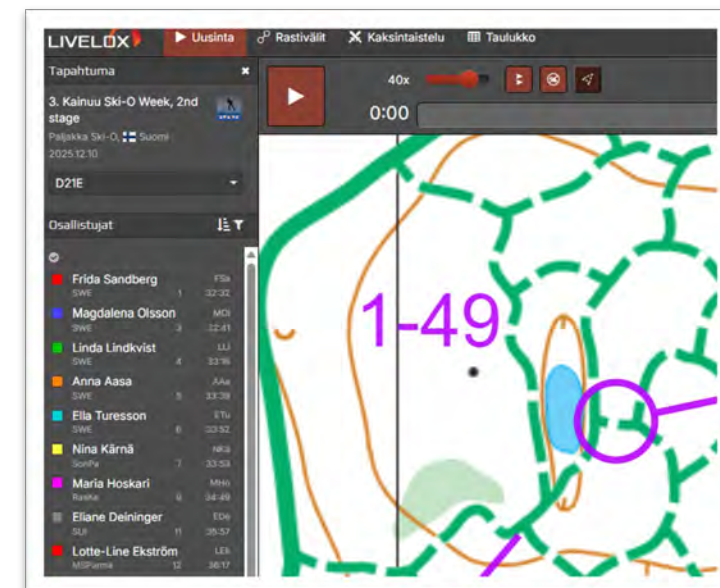

<https://orienteering.sport/iof/mapping/>

□ *Työryhmään henkilö, joka hallitsee rata- ja karttatiedostojen käsittelyn*

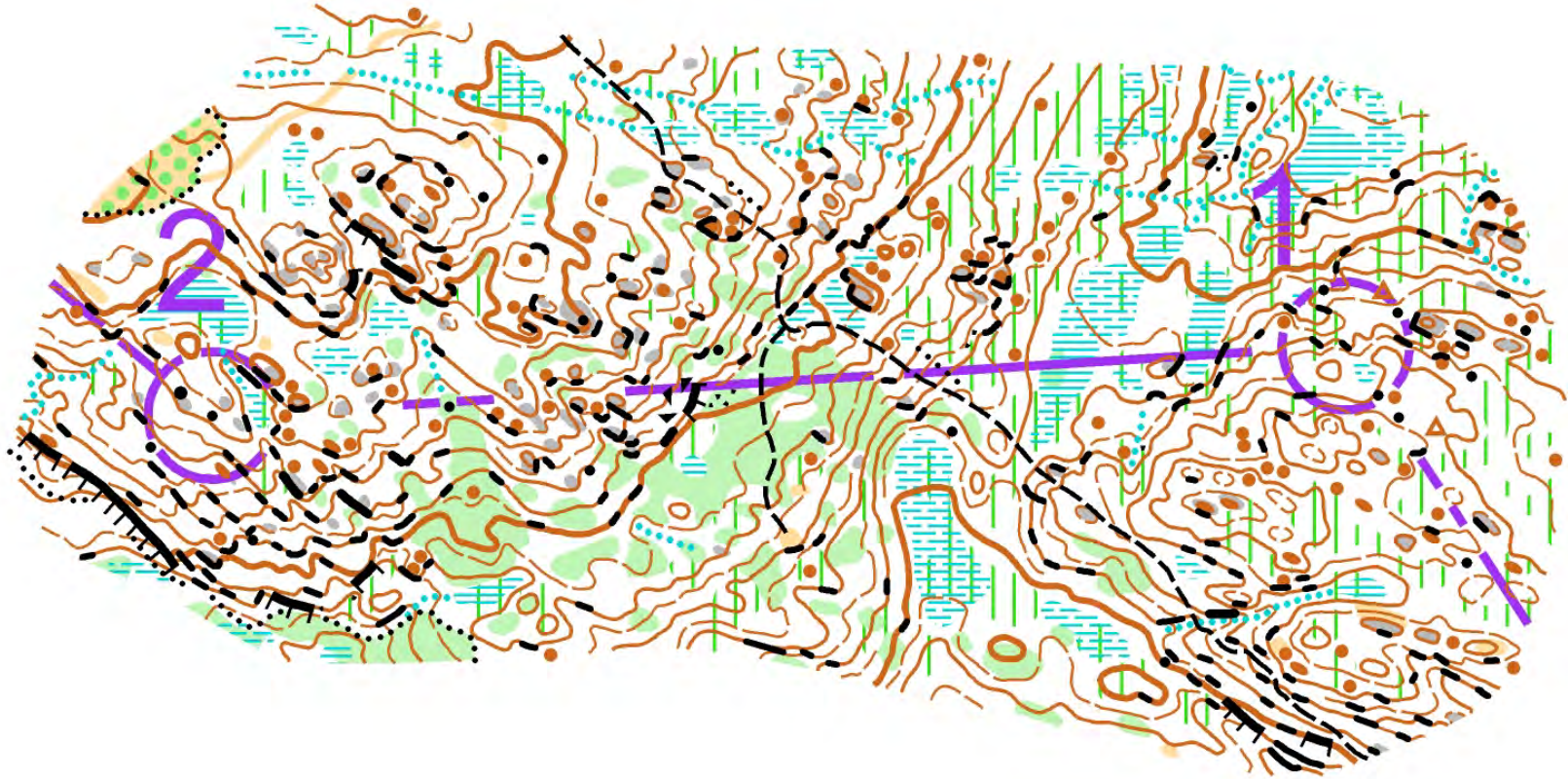
- *Ammattilaisten apu on suositeltavaa*
- *Kartantekijä mukana loppuun saakka -> **kartantekijän täytyy tietää radat***

- **Parhaimmillaan rataryhmän ohjaaja ja tukihenkilö**
- Rata-tiedoston perustaminen / tulospalvelun yhteistyö
- Reittihärveli/Livelox -> kisan jälkeen julkaistavat ratakartat
- Oikean kokoiset ratamerkinnot alusta lähtien
- Suunnitelmat painopaikan kanssa riittävän aikaisin
  - Painatuksen suunnittelu yhdessä painopaikan kanssa
  - Karttojen koko ja erilaiset versiot / eri mittakaavoja 1:15 000 - 1:10 000 - 1:7500 samassa tapahtumassa
- Karttojen ulkoasut
- Digipainossa ja väritulostuksessa tarvittavat testaamiset
- Painatusvalmistelut ja painotiedostojen tekeminen
- Painatuksen valvonta

Karttasihteeri - Ratapiirroksen viimeistely

- ❑ Tärkeä osa ratamestarityötä
  - ❑ Ratamestareiden ohjaaja ja tuki
  - ❑ Ratapiirrosten viimeistely
  - ❑ Karttojen ulkoasut
  - ❑ Karttapainatukset

- ❑ Ympyröiden ja viivojan katkot
  - Ei liikaa eikä liian vähän
  - Rata ei saa "hävitä" näkyvistä

- ❑ Numeroiden asettelu
  - Sopivat paikat numeroille

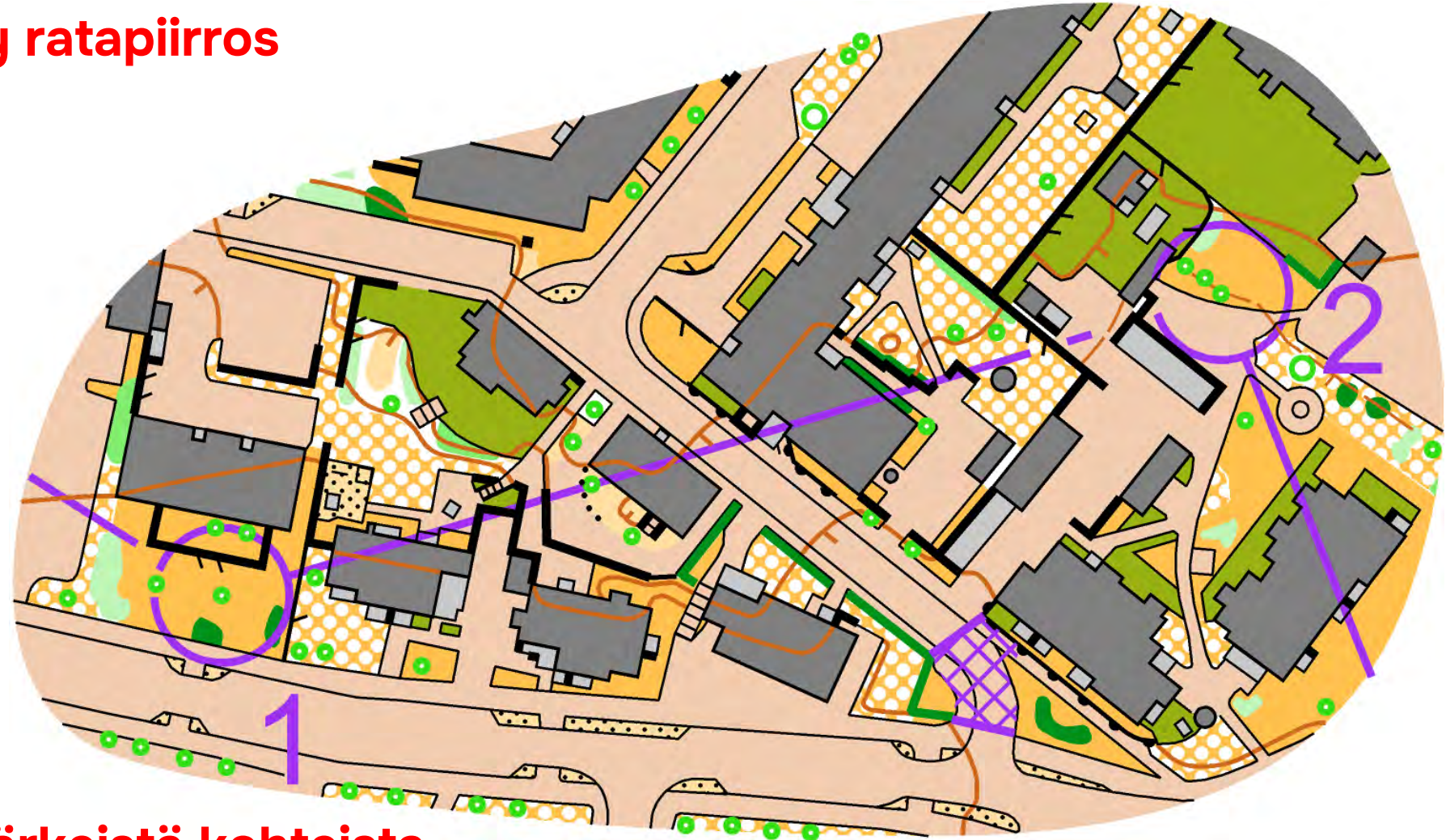
- **Ratapiirros ei peitä karttaa - Kartta ja ratamerkinnot näkyviin**
- **Kartalta nousevat esille ne kohteet, mitä suunnistajakin tarvitsee**
- **Hyvällä ratapiirroksen viimeistelyllä saadaan kartan tärkeät kohteet esille**
- **Radan läpikuultavuus ja värijärjestys auttavat, mutta ei poista katkomisen tarvetta**

Ratapiirroksen viimeistely - sprintti

□ Hallitusti viimeistelty ratapiirros

➤ Rata erottuu

➤ Ei turhia katkoja

➤ Viivoja avattu vain tärkeistä kohteista

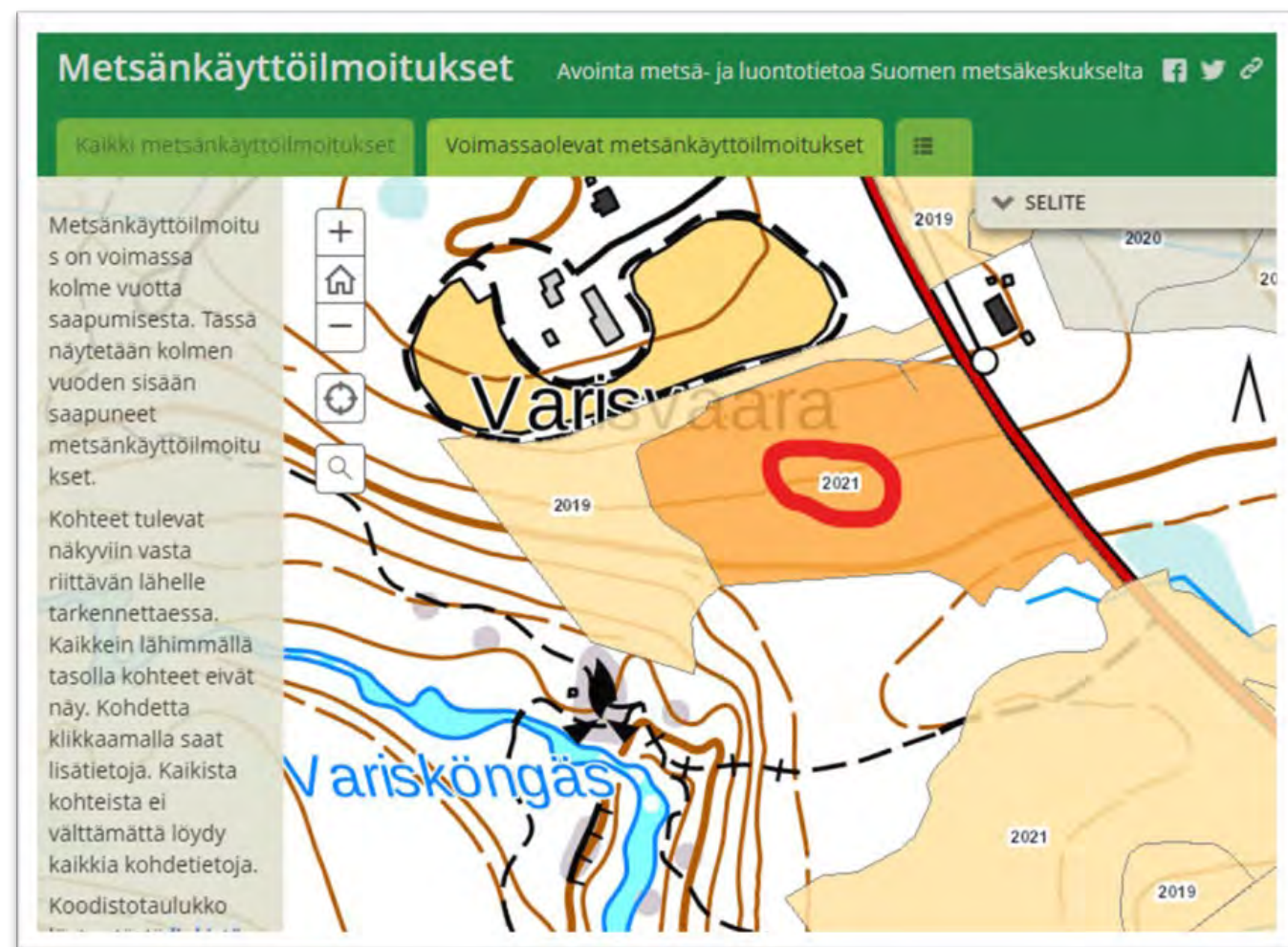
Kaikki suunnitellut metsätyöt ovat tiedossa julkisesti

- *Harvennushakkuut ja suuremmat työmaat*
- *Seurataa kisojen lähestyessä säännöllisesti*
  - *Uusi hakkuu voi alkaa joskus nopeastikin*
  - *Yleensä on aikaa reagoida pitkällä ajalla*

Avoimen metsä- ja luontotiedon tuotteet

Katso listaus avoimen metsä- ja luontotiedon tietotuotteistamme.

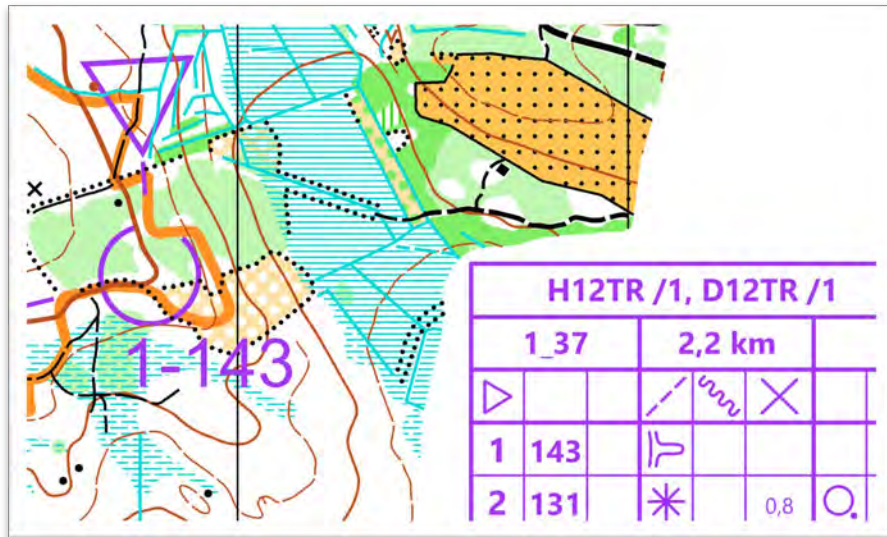
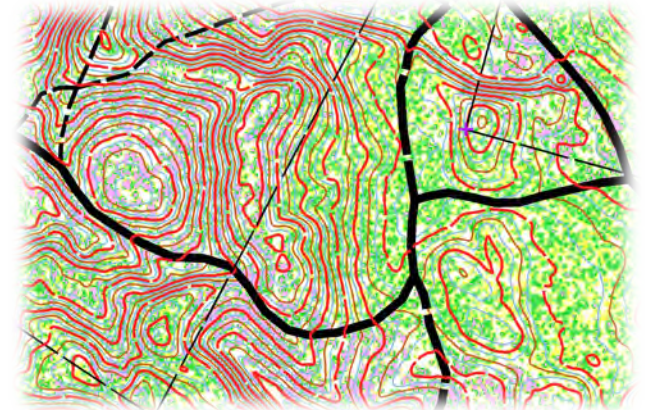
Metsänkayttöilmoitukset

- *Hakkuuaikomukset*

<https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto>

Suunnistusliiton tarjoama tekninen tuki

- ❑ Seuroille on tarjolla liiton puolesta koulutusta ja liiton kustannuksella neuvonta-apua ja ohjausta karttoihin ja ratoihin liittyvissä asioissa

- ❑ Neuvontaa ja ohjausta kartantekijöille + ratamestareille
- ❑ Karttapainatukseen ja väritulostukseen liittyvää ohjausta
- ❑ Ratamestarin tukiohjelmien käyttötukea
- ❑ Sääntötulkintoja ja käytännön vinkkejä

- Tukea ja käytännön apua tarjotaan korostetusti SM-kisoille ja päätapahtumille: Liiton yhteistyö
- Samaa apua ja tukea seurat saavat pienempiinkin projekteihin

- **Kysykää rohkeasti myös pienemmissä kartta-asioissa ja ratamestaritehtävissä**

Valvonta

Valvonta

Kilpailunvalvoja / ratavalvoja

- Valvoja ovat kilpailunvalvoja ja ratavalvoja. Kilpailuissa, johon ei erikseen nimetä ratavalvojaa, kilpailunvalvoja suorittaa myös ratavalvojan tehtävät
- Valvojalla tulee olla liiton ohjeiden mukainen pätevyys
- Kansallisissa kilpailuissa valvojalta vaaditaan voimassa oleva 1. luokan ratamestaripätevyys
- Kilpailunvalvojalla on ylin päätäntävalta kaikissa kilpailun tekniseen toteutukseen liittyvissä kysymyksissä
- Valvojan tehtävät on kuvattu lajisääntöjen liitteessä D

Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että suunnistuksen lajisääntöjä noudatetaan

Kilpailunvalvoja

- Kilpailunvalvoja valitsee tuomarineuvoston puheenjohtajan järjestäjän esityksestä
- Kilpailunvalvoja toimii tuomarineuvostossa esittelijänä, ei äänioikeutta

Valvojan vastuu

- Valvoja on yhteistyökumppani
- Valvoja ohjaa, neuvoo ja tukee
- Valvoja vastaa työstään kilpailuluvan myöntäjälle, järjestäjälle ja kilpailijoille

Valvojan ohjeet

Ohjeistus on kirjoitettu lajisääntöjen liitteen D, Suunnistuskilpailun valvontaohjeet, pohjalta. Ohjeiden laatimisen tukena on käytetty Ratamestarikirjaa, valvontaa käsittelevä opinnäytetyötä ja sen aineistoa, sekä hyväksi havaittuja käytäntöjä. Sääntöjen liitteen D mukaiset kohdat on esitetty lihavoituna, ja niiden alla on avattu kohdan tarkoitusta ja käytännön ohjeita.

Liiton vastuhenkilöt auttavat valvoja mielellään heitä askarruttavissa kysymyksissä. Tapahtumapäällikön ja karttavastaavan yhteystiedot löytyvät [toimihenkilöiden sivulta](#), ja lasten ja nuorten alueelliset ratavalvojat [omalta sivultaan](#).

2.21 Kilpailunvalvojan tehtävänä on huolehtia urheilullisen tasapuolisuuden toteutumisesta ja varmistaa, että kilpailunjärjestelyssä noudatetaan lajisääntöjä. Hänen tehtävänä on myös neuvoa ja ohjata järjestäjää.

Valvojana olet vastuussa paitsi liitolle, myös kilpailijoille: kaikki odottavat tasapuolisia ja sääntöjen mukaisia kilpailuja, ja valvojan tehtävä on tuoda järjestelyihin objektiivisuutta. Yksittäinen

Aikataulutettu tehtävälista sekä apukysymyksiä kansallisen kilpailun kilpailunvalvojalle

Tehtävään pyydettäessä, ennen suostumista	Sääntö
Kilpailun ajankohta, taso, tyyppi, matka?	
Suunniteltu maasto ja kilpailukeskus? Kysymällä näitä hyväksyt tietojen luottamuksellisuuden, riippumatta siitä suostutko lopulta tehtävään.	D 2.23 a
Kuka on päoratamestari ja kuka kilpailunjohtaja?	D 2.23 b
4-6 kuukautta ennen kilpailua	Sääntö
Jos kilpailulla on muita valvoja, esim. IOF EA, sovi heidän kanssaan työnjaosta ajoissa.	
Tarpeen mukaan maasto- ja kilpailukeskuskatselmus.	D 2.23 a
Mikä on järjestelyjen suunniteltu aikataulu?	D 2.23 b
2-3 kuukautta ennen kilpailua	Sääntö
Kilpailukutsun tarkistaminen ennen sen julkaisua. Ajankohta voi vaihdella paljon.	
Ratamestariryhmän tarkempi kokoonpano ja roolit?	D 2.23 b
Ratasuunnittelun aikataulusta sopiminen. Esitä omat aikavaatimuksesi.	D 2.23 b
Valmistuuko kartta aikataulussa?	D 2.23 b & d
Ratasuunnittelun teemakartta ja lupatilanne?	D 2.23 a, c & D 2.32 a
Tulospalvelu – ulkoistettu vai järjestäjä itse?	D 2.23 i
Kilpailukeskuksen, paikoituksen ja liikenteen suunnitelmat?	D 2.23 a & i
1-2 kuukautta ennen kilpailua	Sääntö
Rastipisteiden tarkistus. Myös muut kohteet, esim. kielletyt alueet, lähdöt, lähtökynnykset.	D 2.32 c-f

Valvojan ja ratamestarin yhteistyö

- Valvontaan ja valvojan työlle on varattava riittävästi aikaa
- Valvoja ja ratamestari sopivat keskenään menettelytavoista ja aikataulusta
- Valvojan lausunto laaditaan/annetaan vain silloin, kun sillä on todellista merkitystä kilpailijoille
- Pyritään siihen että ratamestari lausuu kilpailun kartasta, karttakuvauksesta, kielletyistä alueista yms. kaiken sen mitä tarvitaan kilpailuohjeissa

Ratojen valvonta

Ratojen suunnittelussa

- valvojan pitää olla mukana alusta alkaen
- valvojalle on perusteltava tehdyt ratkaisut
- valvoja esittää ratkaisuvaihtoehtoja
- valvoja puuttuu virheisiin ja epäkohtiin
- ratamestari pyytää valvojan mielipidettä asioista, jotka ovat tulkinnanvaraisia
- ratojen suunnittelu on ratamestarin, ei valvojan tehtävä

Ratamestari luovuttaa valvojalle:

- teemakartta
- tulosteet kartan eri valmistumisvaiheista
- kaikki ratoihin liittyvät tiedot kartoilla ja tiedostoina
- kartan, jossa ovat kaikki rastit tunnuksineen
- rastinmääriteluettelo
  - Käytännössä ja useimmiten tietojen luovuttaminen tehdään käytössä olevien ratamestari- ja karttaohjelmistojen tiedostoilla (ratatiedosto ja karttatiedosto)
  - Tiedostoista täytyy varmistua, että käytetään aina viimeisintä ja ajan tasalla olevaa tiedostoa

Valvoja tarkastaa, että

- maastonkäytön lupa-asiat ovat kunnossa
- kartan valmistus etenee aikataulussa
- maasto tulee sarjoittain ja taitotasoittain oikein käytetyksi
- ratapituudet ovat ohjeaikojen mukaiset
- radat on oikein suunniteltu (ristiradat, viestin hajonnat, kielletyt ja sallitut reitit, jne.)

Toimenpiteet maastossa

Valvoja tarkastaa, että

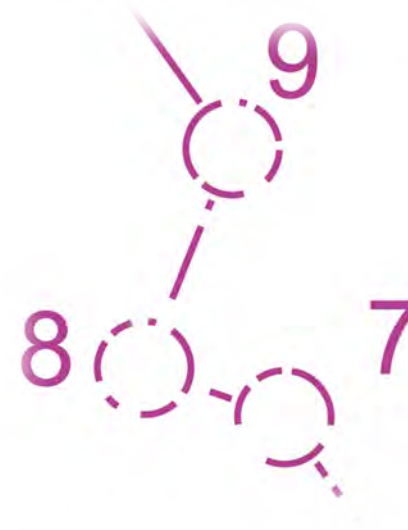
- lähtö, rastit ja maali sekä viitoitukset on oikein sijoitettu ja että näiden sijoittelusta saa kartan perusteella oikean kuvan
- rastit ja rastivälit ovat eri taitotasoille sopivat
- rastilippu on sijoitettu määritteen mukaisesti
- korjaukset tehdään sovittavalla tavalla

Ratapainatus ja rastinmääritteet

Valvoja tarkastaa, että

- ratapainatus toteutetaan ratamestarin tekemän suunnitelman mukaisesti
- rastinmääritteet laaditaan Rastinmääritteet - ohjevihkon mukaisesti

34		●			○ ^L
35		∪			
36		≡	5x5		⊗
37	↗	≡	2.0		
38	↘	▲	1.5		○ ^o
39	←	● ●			≡
40		○ *			○ ^L
41		○			○ ^L
42		∩ ∪			

Rastirakenteet

Valvoja tarkastaa, että

- rastit rakennetaan tarkoituksenmukaisiksi ympäristö huomioiden
- toimintakunnossa olevia rastilippuja ja leimasimia on tarvittava määrä
- rastit ovat valmiina sovitun aikataulun mukaisesti

Kilpailupäivä

- Tarkastussuunnistus tehdään kilpailupäivänä hyvissä ajoin ennen kilpailun alkua. Kaikki rastit tarkastetaan ja kaikilla leimasimilla leimataan.
- Valvoja tarkastaa, että lähtöpaikalla eri sarjojen kartat on sijoitettu oikein ja että karttoja ja rastinmääritteitä on riittävästi.
- Valvojan on syytä varmistua kilpailupäivänä ennen kilpailun alkua, että viitoitukset ja ylityspaikat ovat kunnossa sekä yleisö-, media- ja juomarastit toimintavalmiina.
- RR-mallirastin tarkastus lasten lähdössä.

Kilpailupäivä (jatkuu)

- Ratamestarin ja valvojan on oltava kilpailupaikalla tavoitettavissa siltä varalta, että ilmenee seikkoja, jotka edellyttävät valvojan tai ratamestarin toimenpiteitä. Kilpailunvalvoja toimii tuomarineuvostossa esittelijänä.
- Kun kilpailunvalvoja on varmistunut yhdessä ratavalvojan kanssa siitä, että kaikki on toimintakunnossa, **hän antaa luvan kilpailun aloittamiseen.**

Tulevia koulutuksia

17.12. | Lasten ja nuorten ratojen laatiminen koulutus (Teams)

12.1. | Suunnistuskartan pohja-aineiston laatiminen OCADilla (Teams)

27.1. ja 10.2. | Ratamestarikoulu, etä (Teams)

9.2. | Koulutus karttasihteerin tehtäviin (Teams)

Tulossa myös:

7.-8.3. Ratamestariseminaari (Tampere?)

19.3. Täydennyskoulutus 1. ja 2. luokan ratamestareille (Teams)

Kysymykset

Kiitos ja kohti kautta 2026!